

Mit látott Stefan Zweig Amerikában?

A prosperity megindult. Roosevelt iránt osztatlan a bizalom. Amerika vezeti a világ fejlődését

London, február 25. Stefan Zweig, aki a napokban érkezett meg többhetes amerikai utjáról Londonba, egy újságírónak érdekes dolgokat mondott az Újvilágban szerzett tapasztalatairól.

Először így kezdte a híres író — az ember nem hisz az első benyomásoknak. Minden olyan valószínűtlenül tűnik fel, olyan lenyűgöző tárgyilagossággal, olyan négyzetes égbetöréssel, hogy az emberekre nem is figyelünk. Vasbeton és fényjelzés — ez az első, hatalmas benyomás. A fények mintha a jövőből áramlanának vissza a jelen köznapiságába. A legjobb szappanokat, a legeredményesebb tisztítószereket hirdetik a színházi sikerek és a koncertek mellett. Egyik autócég a másikat igyekszik letromfolni a fényreklámok sokféleségével és pazarásával. A fekete égen az amróziától a nektárig tűzbutékkal hirdetik mindazt, ami szem és száj ingere. Hosszu, végeláthatatlan autószozlopok, egyik mozi a másik mellett; a fény, a láma, a mozgás szimfóniája — Broadway-melódia.

Odaát nem ismerik a mult ballasztját. Egy kicsi példa. Newyorkba való érkezésem után reggel egy barátom elmondta, hogy valamelyik újságban olvasott a megérkezéséről. Amikor egy órával később lementem az utcára, hogy megvegyem a lapot, a rikancsoknál és a könyvkereskedésekben hiába kutattam utána. Délben a reggeli újságok már eltűntek a forgalomból, ilyenkor már az estilapok vették át uralmukat. Amerikai látogatásomat már elfelejtették. Este pedig már a másnapi reggeli lapokat kapja az ember. Végtelen rohanás, mintha az élet egyetlen nap lenne. Amikor a nap lemegy, millió fény gyullad föl és napfény árad. Az üzletek egy része késő éjszakai nyitva tart. Elfélő lehet beretválozni és 25 centért egy vigyorgó négerfü fényesre puccolja az embert, nemcsak a cipőket, hanem a ruhát, a kalapot, mindent tisztít, kefél, rendbehoz.

Stefan Zweig elmondta, hogy 25 évvel ezelőtt már volt odaát és megjósolta, hogy Amerika fog vezetni a világ fejlődésében. Csodálatos és meglepő, ami ott azóta történt — mondotta az író. — A csoda azonban főleg az, hogy a lázas, expressz tempó nem zárja ki a műlévezetet. A színházak és a koncerttermek zsúfolva vannak. A Toscanini-hangversenyhez már nem lehetett helyet kapni. Én magam ott ültem a híres dirigens felelőse mellett. Ott ült La Guardia őrnagy, Newyork polgármestere, akit angol nyelven üdvözöltem, mire ő engem a legtisztább bécsi fiakkal németességgel köszöntött. Newyork ura ugyanis Triesztből származik, szülei még régi osztrákok voltak.

Stefan Zweig legerősebb benyomását az amerikaiak rendíthetetlen optimizmusa kellette. Szilárdan hisznek a prosperity visszatérésében, nem törődnek a krízisnek itt-ott fellobbanó jeleivel. Az emberek vállalkoznak és pénzt adnak ki. Nem kérdezik, van-e elég belőle: ez egy másik kérdés. Az emberek nem takarékoskodnak, elköltik jövedelmüket, abban a reményben, hogy holnap éppen olyan jó vagy talán jobb lesz, mint ma. A pénznek ez a keringése élénkíti fel a gazdasági életet. Az emberek nem gondolják meg, mennyit adjanak ki, nem forgatnak meg minden centet és nem ütik a fogukhoz, mielőtt elköltik. Biznak Rooseveltben. Hisznek energiájában és előrelátásában. Ő volt az, aki megindította a gazdasági vérkeringést, amely most már magától szalad. Az ötnapos munkahét a munkanélküliek százszázait juttatta kenyérhez. A vállalkozók jó néhányának ez kárt jelent, de nem mukkanak, mert nem sokat használnának vele, anélkül a depresszió elleni harcban nem akarnak defétistáknak mutatkozni. A pros-

perity visszatérése nem utópia tehát. Azért, mert mindnyájan kívánják.

Az árak nem olyan magasak, mint ahogy Európában hiszik. Sok esetben olcsóbbak. Rengeteg árut kínálnak és minden áru egyszerűen elsőrendű. Naponta új technikai csodaművek keletkeznek, anélkül, hogy a közönség erről tudomást szerzett volna. Ujabbban olyan ventilátorok vannak üzemben, amelyek teljesen zajtalanul működnek, állandóan friss levegővel járatták át a helyiséget és teljesen száműzik a város zaját. Az irodalmi könyvek is nagy példány-

A kormány megkötötte Skodáékkal a szerződést

A Skoda vezérigazgatójának nyilatkozata a szerződés előnyeiről. Rendkívül jelentékeny árredukciót sikerült elérni a kormánynak

Bucuresti, február 25. A vasárnap estig tartott tárgyalások során a Skoda cég elfogadta a román kormány által formulázott utolsó feltételeket is, úgyhogy az ezeket tartalmazó megegyezésről szóló jegyzőkönyvet tegnap este alá is írták.

A Dimineata szerint a végleges szerződést a legközelebbi napokban megszüvegezik és a kormány részéről Tatarescu, a Skoda-művek nevében Löwenstein, az igazgatótanács elnöke fogják azt aláírni. Löwenstein tegnap este hazautazott Prágába, néhány nap múlva, amikor a Szerződés végleges szövege elkészül, visszatér az aláírás aktusára. Löwenstein a következőket jelentette ki a Dimineata egyik szerkesztőjének:

— Befejezzük a tárgyalásokat és aláírtuk a megegyezést, amely megállapítja az 1930 március 17-i szerződés helyébe lépő új kontraktus feltételeit. Attól a kívánástól vezetve, hogy megmutassuk jóakaratomat a román kormány óhajával szemben, elfogadtuk a tőlünk kért összes feltételeket. Tettük ezt elsősorban mint egy csehszlovák vállalat, tehát egy szövetséges állam vállalat, a kisanant államait összekötő barátság szellemében. Ezenkívül a szerződés által megteremtettük a belföldi iparnak hadicélokra való felhasználása lehetőségét és ezt nemcsak azért, hogy munkát adjunk a számára, hanem inkább azzal a céllal, hogy a szövetséges román állam a jövőben minden meglepő, de lehetséges esethez álljon készen. Remélem, hogy az új szerződés megkötésének minden

SELECT MOZGO

BOTRÁNY RÓMÁBAN

„BEN HUR“ rendkívül jó paródiája, eddig nem látott szenzációs vígjáték.

Főszerepekben

EDDIE CANTOR

Amerika legjobb komikusa és HOLLYWOOD LEGSZEBB GIRLJEI. Két órás szenzációs mulatás és nevetés!!!

számban fognak. Franz Werfel „Musa Daghja“ 120.000 példányban fogyott el a megjelenése utáni hetekben. Stefan Zweig „Maria Antoinette“ százezerben. Vannak szindarabok, amelyek két-három esztendeig „futnak“. Színházak és mozik zsúfolva épüget, mint a Rockefeller Center 65-ik emeletén a tánchelyiségek. Milliók mozgásban. A prosperity megindult...

A Hisztadruth Haovdim, a palesztinai zsidó munkásszervezet végrehajtóbizottsága február 21-én tartott ülésén foglalkozott a Hisztadruth tagjai között rendezendő általános szavazás kérdésével a Ban Gurion-Jabontinsky-féle londoni egyezmény ratifikálását illetőleg. Mint ismeretes február 28-ra volt eredetileg kitűzve a szavazás terminusa, hogy a munkásszervezet összes tagjai döntsenek az egyezmény jóváhagyása vagy elvetése kérdésében. A végrehajtóbizottság ülésén a Hisztadruth egyes szekciói a szavazás elhalasztását kérték és ennek engedve március 24-re tűzték ki az általános szavazás időpontját. A halasztás részben annak tudható be, hogy ezen idő alatt lehetővé akarják tenni a Hisztadruth összes tagjainak regisztrálását.

Mint ismeretes a hebraisták világszövetsége elhatározta, hogy Bialik nevére kulturális alapot létesít a galuti héber mozgalom előmozdítása és a palesztinai héber kultúra fejlesztése céljából. A palesztinai héber írók Weizmann Chaimot kérték fel a Bialik alap vezetésére és Weizmann el is fogadta a tisztséget. Az Alap vezetőségéhez tartoznak: Mayer Dizengoff telavivi főpolgármester, dr. Klausner a jeruzsálemi egyetem tanára, dr. Ehrenpreis stockholmi főorvos, prof. Svhorr varsói főorvos, I. Naiditsch (Párizs), Ab. Goldberg (Newyork), dr. J. L. Landau johannsburgi, dr. Thon krakói, Uziel telavivi főorvos, N. S. Souch, dr. Samarja Levin, S. Kaplansky és J. Haftmann. A Bialik-alap vezetősége felhívást intézett a világ zsidóságához a héber kultúra előmozdítására.

Az angol alsóház legutóbbi ülésén Wedgwood ezredes interpellációt intézett a gyarmatiügyi miniszterhez az Akkóban fogvatartott száz zsidó illegális bevándorló ügyében. Sir Cunliffe Lister gyarmatiügyi miniszter válaszában közölte, hogy a palesztinai kormány megfelelő kaució ellenében lehetővé tette a foglyok szabadlábrahelyezését. Wedgwood nem elégszik meg a miniszter felvilágosításával és kérdi a minisztert, meddig szándékozik börtönbe vetni a Palesztinába menekülő szerencsétlen zsidókat? Mire Sir Cunliffe Lister azt válaszolja, hogy az illegális bevándorlás nem megengedhető, miután a palesztinai törvények tiltják azt.

Wedgwood: A gyarmatiügyi miniszter ur, nem tudja, hogy az európai pokoltól szabadulni menekültek bebörtönzésének praxisa nem használ Anglia tekintélyének?

Az elnök nem engedélyezi a kérdést és a miniszter is megtagadja a választást.

Nagy feltűnést keltett Palesztinában Rafik Nagib nevű atibai sejk letartóztatása, akiről megállapították, hogy terrorbandát szervezett a zsidók ellen. A terroristák feladata volt minden andandó alkalommal megtámadni a zsidókat, különösen földvásárlási akciók kapcsán.

Haifában, a Zsidó nemzeti Alap földjén nagy üvegyár épül, mely nemcsak Palesztina, hanem a Közelkelet piacára is nagymennyiségű üveget fog termelni.

Az idei szezonban eddig 4.041.201 láda narancsot exportáltak Palesztinából. Az elmúlt évben 3.041.725 láda narancsot tett ki az export. Ebben az évben máris 30 százalékos emelkedés mutatkozik a tavalyi exporthoz képest.

Orvosok, mérnökök, gyárok!

Minden magyar, német, román, stb. folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepagenál Cluj. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagenától Cluj, jelezve, mely szakma érdekli.

Vaid Szini

A volt miniszter románokról

Ellenőr

Cluj, február 25. Cluj román Nemzeti Vasárnap délelőtt egy újították fel. Előadta Valahicus, Vaid S. László. Nem először Cluj Nemzeti Színház évvel ezelőtt ugyanazt a Goga Octavian, amelynek hatalmas lakok csörömpölés jérökelők jajveszékel. A darab azóta sem. Ha nem tudott magáért biztosítani, ez csak a gébb vidéki társulat nem tudták annak kiharaszni.

Annál átütőbb és vasárnap délelőtt repert ezáltal magyarságunk háromszor Nagyrománia egyik niszterelnöki szék. Pontosan három. A kisebbség-ellenes parasztpárt vezetőség elegendő volt arra, hogy azokat a jobboldali elit, vagy lappangva nek a román polgárok csak a biztonságért, hogy elemi e. Aki a romániai kisebbség a zsidóság horosztást vetni, azelőtt eltráltak a holnap. A „numerus valahicus“ előadásán.

Mert előadás volt előadás, az összes ekel, szinpadí effektu. Ma dilettáns módon gauda-művészet eszultatni, főleg azoktatlan hatásáról oly meg a „Mein Kampf“ előtt 11 órákor már nézőtér, a páholyok az érdeklődőktől. Mi valami számit a v. elítjében. Motas táborparancsnok, néhány kíséretében, Hossu egész klerusa, Stefan az egyetem rektora, gármester, magasra mi tanárok, ügyvéd. Jelen volt a nemzet szárnyának egész v. gelescu volt bankk. tescu, Hatiegan Em. Tilea volt alminiszter tagozatok küldöttei.

A liberális kormány munkaiügyi alminiszter Algiu és Aslan volt is és hogy teljes leg Mihai Serban professzori akadémia rektor. Mány volt „kisebbség“ előadást hallgatva, tette, hogy kisebbség mult el annyira nyrafordulását váró r. lött. A bucaresti dí. dr. Simionescu, C. I. diákszövetség jelen viselik. Természetesen a cluj egyetem.

Tizenegy óra után a függöny. A h. n. szalagok övezik. vumokkal díszített.

GYOMORFÉLÉSI ellen SALVACID

Hirtelen (acut) gyomorrontásnál óránkénti 2-2 szem **SALVACID** gyorsan és biztosan hat!

15 szemet tartalmazó kis tubus Lei 50-
30 szemet tartalmazó üveg Lei 150-
Kapható a gyógyszerárakban és drogériákban.

A telekspekuláció letörését és nyomában új konjunktúra kezdetét várják Palesztinában

Március 24-én dönt a Hisztadruth a londoni egyezmény ügyében. Weizmann vette át a Bialik-kulturalap vezetését. 30 százalékkal emelkedett a palesztinai narancsexport

Jeruzsálem, február 25. A „Davar“ nagy cikksorozatát közli a palesztinai építkezés és telekvásárlás kérdéséről. Az utóbbi hónapokban ugyanis alábbhagyott az építkezési tempó és már-már az építőmunka megállítását tartanak. Ennek oka nem más, minthogy a telkek ára olyan magasra szökött, hogy az építkezés rentabilitása képtessé vált. Olyan árakat kérnek a városi

telkekért, hogy egyre kevesebb azoknak a száma, akik ilyen körülmények között építeni hajlandók. A telekspekuláció ezzel elérte csúcspontját és a Jewish Agency erőteljes akciót indított annak letörésére. Ma már az egész Jisuv látja akciójától nemcsak a telekspekuláció letörését, hanem egy új konjunktúra felülkerekedését várják az egész országban.

Influenza ellen használjon Szt. László fertőtlenítő szappant, megóvja mindennemű járványos és fertőző betegségektől!

Vaida Sándor a cluji Nemzeti Színház színpadán megfújta a numerus valachicus riadóját

A volt miniszterelnök kétórás előadása az elnyomó kisebbségekről és az elnyomott románokról. „A pártok fölött is meg kell szervezni a numerus valachicus frontját”

Ellenőrizhetetlen statisztikákkal igyekeznek bizonyítani Vaida Sándor a kisebbségek „szupremáciáját”

Cluj, február 25. (Az Uj Kelet tud.) A cluji román Nemzeti Színház repertóriumján vasárnap délelőtt egy régi darab előadását újították fel. Előadásra került „a numerus valachicus”, Vaida Sándor kitűnő interpretálásában. Nem először szerepel ez a mű a cluji Nemzeti Színház műsorán. Tizenhárom évvel ezelőtt ugyanerről a színpadról dörögte el Goga Octavian „a nemzeti eszmé”-t, amelynek hatalmas sikerét betört kirakatlakok csörömpölése és bántalmazó-terorokelők javszékélete visszhangozták. — A darab azóta sem került le a napirendről. Ha nem tudott magának tartósabb sikereket biztosítani, ez csak azért történt, mert gyengebb vidéki társulatok játszották, amelyek nem tudták annak összes hatás-effektusait kihasználni.

Annál áttűbb és annál tragikusabb volt a vasárnap délelőtti repriz sikere. A főszerepet ezúttal maga Vaida Sándor vitte, az országának háromszor volt miniszterelnöke, Nagyrománia egyik megteremtője és a miniszterelnöki szék reményteljes várományosa. Pontosan három héttel ezelőtt lépett Vaida kisebbség-ellenes javaslatával, a nemzeti parasztpárt vezetősége elé. Ez a három hét elegendő volt arra, hogy mozgósítsa mind azokat a jobboldali energiákat, amelyek nyíltan, vagy láppangva már évek óta dúzzadnak a román polgárság rétegeiben és amelyek csak a biztonsági szelep kinyitására vártak, hogy elemi erővel robbanjanak ki. Aki a romániai kisebbségek és különösképpen a zsidóság horoszkopjába akart bepillantást vetni, azelőtt ezen az előadáson szélesre tárultak a holnap vigasztalan perspektívái. A „numerus valachicus” győzött a vasárnapi előadáson.

Előadás színpadi effektusokkal

Mert előadás volt — valóban nagysikerű előadás, az összes ehhez tartozó külsőségekkel, színpadi effektusokkal. A rendezők — ha dilettáns módon is — a hitlerista propaganda-művészet eszközeit igyekeztek felváltani, főleg azokat, amelyeknek csalhatatlan hatásáról oly bőbeszédűen emlékezik meg a „Mein Kampf”-ban a Führer. Délelőtt 11 órakor már zsufolásig telve volt a nézőtér, a páholyok, a karzat roskadozott az érdeklődőktől. Mindenki ott volt, aki csak valamit számít a város román társadalmi elitjében. Motas táborok, a hatodik hadtest parancsnok, néhány magasrangú katonatiszt kíséretében, Hossu görögkatolikus püspök és egész klérusa, Stefanescu Goanga professzor, az egyetem rektora, dr. Nicolas Dragan polgármester, magasrangú tisztviselők, egyetem tanárok, ügyvédek, orvosok, táblabírók. Jelen volt a nemzeti parasztpárt vaidista szárnyának egész vezérkara: Constantin Angelescu volt bankormányzó, dr. Voicu Nitescu, Hatiegan Emil volt miniszterek, V. V. Tilea volt alminiszter és az erdélyi vaidista tagozatok küldöttei.

A liberális kormányt dr. Valer Roman munkaügyi alminiszter képviseli. Itt vannak Algiu és Aslan volt bucaresti alpolgármester is és hogy teljes legyen a kép: jelen van Mihai Serban professzor, a cluji mezőgazdasági akadémia rektora, az utolsó Vaida-kormány volt „kisebbségi” alminisztere, aki az előadást hallgatva, minden bizonnyal megértette, hogy kisebbségi minisztersége miért mult el annyira nyomtalanul a sorsuk jobbrafordulását váró romániai nemzetiségek fölött. A bucaresti diákságot Popescu-Botosani, dr. Simionescu, C. Danulescu, az antiszemita diákszövetség jelenlegi és volt elnökei képviselik. Természetesen, nagy számmal van jelen a cluji egyetemi ifjuság is.

Billiáns játék a statisztikával

Tizenegy óra után néhány perccel felgördül a függöny. A hátteret széles nemzetiszini szalagok övezik. A falakon népies motívumokkal díszített berendezési tárgyak,

tányérok. A jobb-hátulsi sarokban gyorsíró készül az ujkori román történelem számára megörökíteni a jobboldal előretörésének ezt az emlékezetesnek ígérkező etapját. Vaskos dossziével a hóna alatt megjelenik a színen Vaida Sándor. Az egész terem percekken keresztül állva tapsol. És amikor elül a zaj, a karzatról felhangzik „Desteapte-te Române” (Bredj román), az erdélyi román irredenta „Tizadea” dalójának motívumai.

A nyomába lépő atmoszférán érzik, hogy az ilyen effektusok mennyire maradandóan tudnak hatni a tömegek lelkiületére. Vaida beszél. A kezébe tartott papírlapon az előadás főbb pontjai vannak vázlatosan összefoglalva. Időnként dossziébe nyúl, aktákat vesz elő, számokat olvas fel, vagy önmagát idézi. Leül a szín közepére állított asztal mellé, majd ismét feláll és fel és alá jár. Nehezen tudja magát egy meghatározott egyenes vonalon fegyelmezni, rapsozikusan váltakoznak elméleti meghatározások és humoros reminiscenciák. — száraz statisztikai adatok és szóbeli kitérések, amely gyakran a demagógia határait surlóják. A statisztikai adatok, amelyek az idegen elem túlsúlyát kell, hogy a világba ordítsák — önkényesen vannak összeválogatva. Dehát a statisztika tudománya éppen arra jó, hogy a tudományosság és az alapos

ság hivalkodó köntösébe öltöztesse a legnagyobb valótlanságokat.

Vaida gyújtott és meggyőzött

A szenvedélyes szóbeli kitérések gyujtanak, a statisztikai adatok meggyőznek. Vaida Sándor gyújtott és meggyőzött. Ugyanezt a hatást érte volna el akkor is, ha kevésbé élesen domborítja ki felfogásának kisebbségellenes élet, ha szelidebb szofizmával fémjelzi önmagát demokratának és ha objektivebb statisztikai adatokat vonultat fel. Mert a publikumot, amely az előadás meghallgatására összegyűlt, nem kellett meggyőzni és nem kellett gyujtani. Férfiak, nők, fiatalok és öregek, polgárok és katonák, liberálisok és nemzeti parasztpártiak mind annak a gondolatnak a jegyében gyűltek össze, amelyet Vaida a szószékről képviselt. A siker már elege biztosítva volt. És ha az előadást minduntalan feltörő viharos tapsok és brávózások ellenfutamai kísérték, ez csak a gondolat pillanatnyi feszítőerejének kifejezése volt. Vaida Sándor meg lehet elégedve. Számításaiban nem csalatkozott. Minden jel arra mutat, hogy ő fogja learatni a gyümölcsöt, amelyet az idők és körülmények a romániai kisebbségek rovására megérleltek.

„Ha alfát mondtam el kell mennem az omegáig”

— A téma, amelyről beszélni akarok — kezdte előadását Vaida — nem politikai kérdés, még kevésbé pártkérdés. Megítélésénél csak a nemzeti érdekeket, az ország jövőjének az érdekeit szabad szem előtt tartani. A nemzeti parasztpárt gazdasági és kulturális bizottságai előtt azt a kívánságomat fejeztem ki, hogy pártunk vegye kezébe a nemzeti érdek és mindenekelőtt is a jövő generáció érdekének kérdését. A bizottságokban leszárváltak. Majd a plénum előtt is kisebbségben maradtam. Erre fenntartottam magamnak a jogot, hogy a kérdést a párt országos kongresszusa elé vigyem. Miután elszenvettem azoknak a kritikáit, akik szégyenfalhoz akartak e kérdés miatt állítani, nagy meglepetésemre alig 24 óra múlva beállt hozzám az ilfovi ügyvédeknek egy küldöttsége, amely kétszáz ügyvéd csatlakozását jelentette be, biztosítva engem arról, hogy nagy mozgalmat fognak kezdeményezni. A küldöttség vezetője liberális volt, de kijelentette, hogy ebben a kérdésben az ilfovi ügyvédek félre akarnak tenni minden pártszempontot.

— Jöttem ezután más küldöttségek is. csatlakozások az ország minden részéből. Ugy éreztem, hogy felvilágosításokkal tartozom a közvéleménynek, le kell szögezmem álláspontomat s ha alfát mondtam, el kell mennem az omegáig.

— Belügyminiszterem alatt dolgom volt a diákmozgalommal. Hálával tartozom a mozgalmak vezetőinek, akik megértették, hogy az erőszakosságok, a bántalmazások és a bevett ablakok útján nem lehet állam-problémákat megoldani. Megértették, hogy csak az ő szülei fogják megfizetni a károkat és az országnak csak uly tesznek jót, ha túrnek, mert a legkisebb incidenst is fel-fújják a külföldön és úgy állítják be, mint-ha barbár nép volnánk, kannibálok országá.

— En azonban megértettem, miképpen nyáron, amikor villámok gyűlnek a láthatáron és vihart jósolnak, az okos ember pedig igyekszik idejében menedék alá juttatni családját, éppúgy ezek a mozgalmak sem egyebek, mint elégedetlenség villanásai és így a mozgalmak mögött nagy aggodalom áll. Gazdasági és társadalmi-nemzeti elégedetlenség idezték elő ezt a mozgalmat. A mi kötelességünk megelőzni a bajt és elhárítani az okokat, amelyek egyébként erőszakos ki-robbanásokhoz vezethetnének.

— Midőn miniszterelnök lettem, több mint egy évig vezettem az ipari és kereskedelmi minisztériumot is. Ott ezután olyan perspektívák nyíltak meg előttem, hogy láttam: tennem kell valamit, mert ellenkező esetben a baj meg fogja mérgezni az egész

organizmust.

Elmondja ezután Vaida, hogy a minisztérium lépcsőjén megállította egy asszony, aki két hete igyekezett már bejutni hozzá és elpanaszolta, hogy az állam először kisajátította a birtokait, ami maradt, azt elveszítette a konverzió következtében, elzárkózott a jegygyűjtőjét, hogy két fiát kitaníttassa és most az egyik ügyvéd, a másik diplomás kereskedő, de éhenhalnak, mert nincs állásuk. „Nekem jogom van az élethez ebben az országban, én nem akarok éhen halni!” Hasonló kérésekkel kereste fel őt-hat másik asszony is. „Gyakran olyan lelki letargiába essem, hogy el akartam menni az uralkodóhoz és azt mondtani neki: Felső, köszönöm a bizalmat, amellyel megisztelt, én azonban nem tudom ezt tovább csinálni.”

Különös beszélgetés egy vezérigazgatóval

— Ekkor történt az meg, hogy felkerestem az egyik legnagyobb iparvállalat vezérigazgatója, egy Németországból importált tisztviselője ügyében. Tudott dolog, hogy a külföldi állampolgárok jóval nagyobb fizetést huznak, mint a románok, a mi fiaink. Azt mondtam, nem-e volna szives vállalatnál néhány mérnököt, ügyvédet, könyvelőt és orvost elhelyezni. A vezérigazgató deris nyugalommal válaszolt: „Miniszterelnök ur, a románokkal szomorú tapasztalataim vannak. Nem feleltek meg a komolyabb posztokon, bár két-három szolgálati ágban is kipróbáljuk, mielőtt elbocsátanok őket”. De, uram, — válaszoltam — én csak olyan ifjakat ajánlok, akikért a mi fakultásaink felelősséget vállalnak és a mi tanáraink elbírák az összehasonlítást bármely nyugati egyetem professzoraival. Azt mondtam: Majd meglátjuk, stb.

A híres körlevél története

— Ezután küldtem ki a híres körlevelet, amelyért annyian támadtak és amelyben mintegy százötven vállalat vezérigazgatóját felkértem, hogy személyzetüknek vegyék figyelembe az ország lakosságának etnikai arányszámát. Nos, tisztelt publikum, ne higgyék, hogy valameley válasza érdemesített volna. Az ország e 150 gazdája közül alig kétfő válaszolt, akiknek vállalatainál történetesen igazgatósági tanácselnök voltam. A többiek ignoráltak. Sőt a magán-tisztviselők gyűlésén sötét embernek állítottak be, aki nem veszem figyelembe a de-

mokratikus fejlődést. En tehát tovább hordtam az igát. Amikor azonban a nemzeti parasztpárt revidálni készült programját, javaslatot tettem, hogy a jövőben ne az állampolgárságot, hanem az etnikai arányosságot vegyék figyelembe, hogy az én szegény román nemzetem is részt vehessen az iparban és pénzügyekben. Végső energiával kell ugyanis tiltakoznom az ellen, hogy a román ifjuságnak ne volna rátermettsége az iparra és a kereskedelemre. Szégyenteljes sértés ez, mert mi, románok intellektuális szempontból különbek vagyunk az összes kisebbségeknél.

Ki az első és ki a másodosztályú állampolgár?

— Hogy milyen sors várt az én alázatos kérésre, az kiderült egyik munkaügyi felügyelőnek hozzám intézett leveléből, amelyet éppen ma kaptam meg. Azok a vállalatok, amelyek szemszúrásból fel is vettek néhány román, azonnal elbocsátották őket, míhlyt én eltávoztam a hatalomról. Az iparosok nem értik meg kötelességüket, törvényhozárra van szükség. Ugyancsa káz említett felügyelő leveléből kiderül, hogy az iparosok, kereskedők különbséget tesznek elsőosztályú polgárok, tehát a kisebbségek s a románok között, akiket másodosztályú polgárokként kezelnek, bár a megrendelések 82 százalékát az államtól kapják, az állam pedig abból az adóból fizeti ezeket a megrendeléseket, amelyet 84 százalékban románoktól inkasszáll.

— Csak gratulálhatok a liberális kormány-nak, amely a nemzeti munka védelméről szóló törvényben 80 százalékos román személyzetet ír elő a vállalatok számára, az igazgatósági tanácsokban pedig 50 százalékos román elemet. Történnék olyan csodák, hogy a pártok megegyeznek egymással bizonyos kérdésekben, ahogyan ez a szövetségi törvénnyel is történt. Bármilyen ellenfelek is volnának, előbb-utóbb megegyezéshez kell jussunk s remélem, hogy ebben a kérdésben amely ma foglalkoztat bennünket, meg fogunk egyezni a párttal és ha nem, akkor meg fogunk egyezni a pártok között. (Lelkes éljenzés, brávózás és hosszantartó taps.)

Kitűnő grafikonok

Most felhúzzák a nemzeti szalagokkal övezett függönyt, amely háttérül szolgál. Etes megvilágításban grafikai táblázatok, kimutatások tűnnek elő. „Az orvosi diplomák nosztrifikálásának kimutatása”, „a román elemek megoszlása nyolc iparvállalatban”, „románok és nemrománok a bányai iparvállalatokban”, etc. Színes oszlopok jelzik a nemzetiségek megoszlását: nagy fekete és kék oszlopok a magyarok és zsidók, összeszűgödött kis oszlopok a románok arányszámát. Az egész tabló magán viseli a hitlerista hatásvadást külsőségeit és a hallgatóságon végig futó moraj jelzi, hogy az effektus ezuttal sem maradt el.

Vaida Sándor dákot vesz kezébe és a megvilágított háttér felé fordulva folytatja beszédét:

— Most pedig engedjék meg, hogy néhány statisztikai kimutatást mutassak be, amelyek ezt a kérdést jobban illusztrálják, mint bármely meggyőző szó. Itt van mindjárt a külföldi diplomák nosztrifikálásának kérdése. Emlékeznek még arra az antiszemita diákmozgalomra, amely idegenfaló mozgalommá degenerálódott. Emlékeznek arra is, hogy ezután törvényt hoztunk azokkal szemben, akik külföldön végzik tanulmányaikat és hazajönnek nosztrifikálni. A diákok látták, hogy ha komolyan tanulnak, felvehetik a versenyt a külföldi diplomákkal is s meggyőződtek arról, hogy nem botalt verik ki az ördögöt. Ahogy a mozgalom aláhanyatlott és elült a zaj a kisebbségek száma ismét fel-nőtt.

A dákóval a táblázatra mutatva folytatja Vaida:

Prága, Párizs, Lipcse — obskurus egyetemek

— Vannak itt külföldi diplomák, amelyeket olyan obskurus egyetemeken állítottak ki, hogy még egyetemi tanáraink sem tudnak megmondani, hol vannak. Itt vannak: Frankfurt, Prága, Rostock, Lausanne, Párizs, Lipcse, Pavia, Padua, Modena. Legnagyobb meglepetésemre van itt egy 1931-ben a szegedi egyetemen kiállított diploma is, holott önk tudják, hogy a szegedi egyetem aféle cluji egyetem „in partibus infidelium”. (Közbeiktások: szegyen, gyalázat!) Az 1251 külföldi diploma közül 35-öt a cluji, 1216-ot pedig a bucaresti és iasi egyetemeken nosztrifikáltak. Csunya hírek jártak ezzel kapcsolatosan a közvéleményben. Hogy e két fakultás reputációját megmentssem, minisztertanácsai határozatot hoztam, hogy kül-

ACT MOZGO

...vígjáték.

...EI.

im, a palesztinai égrehajtóbizottsá- ülésén foglalko- között rendezen- kérdésével a Ban londoni egyez- leg. Mint ismer- edetileg kitzúve s y a munkásszer- nek az egyezmény ese kérdésében. A én a Híztadruth as elhalasztását március 24-re tűz- zás időpontját. A tudható be, hogy akarják tenni a ainak regisztrálá-

isták világszövet- Bialik nevére kul- i héber mozgalom inai héber kultu- palesztinai héber kérték fel a Bialik mann el is fogadta zetéséhez tartoz- telavivi főpolgár- ruzsálemi egyetem stockholmi főrabbi, I. Naiditsch (Newyork), dr. J. gi, dr. Thon krak- abbik, N. S'ousch, S. Kaplansky és J. p vezetősége felhi- dóságához a héber

tóbbi ülésén Wadg- iót intézett a gyar- z Akkóban fogva- s bevándorló ügyé- gyarmatügyi mi- te, hogy a palesz- s kaució ellenében szabadlábrahelye- légszik meg a mi- és kéri a minisz- z börtönbe vetni a szerencsétlen zsidó- Lister azt vála- s bevándorlást nem a palesztinai törvé-

atügyi miniszter európai pokoltól bebörtönzésének anglia tekintélyé-

lyezi a kérdést és a válaszadást.

tt Palesztinában sejk letartóztatá- k, hogy terrorban- ellen. A terroris- andandó alkalom- dókat, különösen psán.

zeti Alap földjén ly nemcsak Palesz- et piacára is nagy- termelni.

ddig 4.041.201 láda Palesztinából. Az láda narancsot tett évben máris 30 szá- tatkozik a tavalyi

nérnőkök, ak!

román, stb. folyó- hető és előfizethető at közvetlenül kapja n jegyzéket Lepage- kuma érdekl.

Vaida kitűnően kezeli a statisztikát

földi diplomák nosztrifikálását az egyetemi szabályzat elkészültéig függesszék fel. Taps. Ó, naiv orvosok és diákok, akik tapsolnak, akik azt hiszik, hogy egy minisztertanácsi határozatot respektálnak ebben az országban! Tovább folyt a diplomák nosztrifikálása, bár csaknem valamennyien „bonnes pour l'Orient” diplomák. Nem tudom hogyan, nem tudom hol összegyűjtött fellelőletes ismeretekkel felruházott embereknek lehetővé tettük, hogy „orvosok” legyenek.

— Ne csodálkozzunk tehát azon, hogy a gyermekhalandóság nem csökken és az abortuszok száporodnak ország-szerte. A nosztrifikált diplomák 7.4 százaléka román, 68 százaléka pedig... Vaida itt jelentőség-teljes mosollyal fordul a hallgatóság felé — zsidó polgártársaink...

Ezután kiemelte Vaida a cluj-i egyetem orvosi fakultását, ahol csak 35 diplomát nosztrifikáltak, szemben a bucuresti és jasi fakultásokkal, amelyeknek 1216 nosztrifikálása fölött „keserű hallgatással kell elmennie”. A vállalatokra visszatérve, kifejti, hogy midőn látta, miszerint közelebbiek nincsenek meg a kivárt hatása, repressziókat igyekezett alkalmazni a renitens vállalatokkal szemben. „Ismerni kell azonban a minisztériumok mechanizmusát és akkor megérti az ember, hogyan történik az meg, hogy bizonyos ügyek megkülönböztetett sürgőséggel intéződnék el. Meg aztán a törvények is ugyanakkor megismerkedve, hogy nem tagadtattam meg sokáig ezektől a vállalatoktól aláírást, amely milliókat jelentett számukra”.

Egy kétértelmű röpcédula

— Ha sem a liberálisok, sem a nemzeti parasztpárt nem képesek megoldani ezt a kérdést, úgy gunyúzás Nagyromániáról beszélni, amíg a román elem kisebbségben van a városokban. A regátban, ha Muntenia és Oltenia nem volna, úgy a városok ötven százalékát sem alkotná a román elem (Célzás a zsidó lakta moldovai városokra). Erdélyben nem tudom, hogy alkotjuk-e a városok 25-30 százalékát. És ez természetes is, mert akinek pénze van, az lakik a városban. Amikor viszont az adóbehajtásra kerül sor, a nagy gangszterek tudják a módját annak, hogy segíthetnek magukon. A falusi paraszt és a kisvárosi háztulajdonos ezzel szemben kénytelen fizetni. Nem folynak be az adók, nem fizetjük hónapokon át a tisztviselőinket, de azt kérjük, hogy katóri puritánusokat tanusítsanak. Csak gratulálhatok azoknak, akik a büntetőtörvénykönyvben nemcsak azt büntetik, aki hagyja magát megvesztegetni, hanem a megvesztegetőt is.

Ebben a pillanatban néhány sajtóságos zaj szakítja felbe az előadót. A karzatról néhány maniuista fiatalember irógépet röpcédulák százait dobálja le a nézőtérre. A röpcédulán rövid, kategórikus szöveg állt, amely az „alkotmányos kérdésekkel” foglalkozva, ezt írja: „Követeljük a numerus totus az illetékes helyeken is!” Le a fari-zusokkal és megalkuvókkal!

Vaida abbahagyja a beszédet, a lámpák elé lép és mosolyogva mondja:

— Kérek én is egyet ezekből a cédulákból. Midőn elolvassa, elcsapd és szemmel látható felindultsággal jelenti ki:

— Nem akartam ezzel a kérdéssel foglalkozni, de most kitérek erre is. Mindenesetre nem tudom, hogy azoknak, akik ezt csinálták, az ostobaságuk nagyobb vagy a szemtelenségük.

E rövid kis intermezzo után Vaida visszatér a vállalatok személyzetének kérdésére.

— A törvény szerint — mondja Vaida — a személyzet 80 százaléka és az igazgatóság 50 százaléka román kell hogy legyen. Ugy mellékesen: mi románok szeretjük egymás szemére hányni, hogy különböző vállalatok igazgatóságaiban ülünk. Csakugyan vagyunk néhányan, akiket hallgatásra akarnak bírni és arra, hogy előnyben részesítsük a kisebbségi elemet. Meg akarják vásárolni befolyásunkat. En azonban nem vagyok eladó! Más volna a helyzet, ha az igazgatóságok ötven százalékban csakugyan románokból állnának, mindegy, hogy milyen pártokhoz tartoznak, mert ha irigykedni akarok, úgy nem románokra fogok irigykedni.

Ismét előkerül a dákó és jönnek az ellen-örvichetellen, önkényes statisztikai számok. Nyolc bucuresti vállalat igazgatóságában 19 külföldi állampolgár ül, 17 román állampolgárral szemben. Ezek közül vérség szerint három román, kettő zsidó és 12 zsidó... (Ki velük! — hangzik a karzatról. A statisztika fölöttébb hatásos volt...)

— De menjünk tovább — mondja Vaida. — A nyolc vállalat vezetésében 17.6 %-ban román, 82.4 %-ban nem román. Az adminisztrációban a személyzet 32.2 %-ban román, 66.8 százalékban nem román. Technikai személyzet: 18.2 román, 81.8 nem román.

Kereskedelmi funkciókban 12 százalékban román, 88 nem román. Ezzel szemben a szolgák és örök: 90 százalékban román, 10 százalékban nem román. Látják, mily gyönyörűen ugrik fel a román oszlop, míhlyt a szolgákhoz és örökhöz kerülnék! A magyarizata ennek nemcsak az, hogy ezek kis fizetést kapnak, hanem a bizalom is, amelylyel a „buta románnal” szemben viseltetnek, aki éjjel hűsögesen őrzi a kasszát, hogy a nem román gazda nyugodtan alhassék.

— Van Clujon egy gyár, egy Kern és Társa (Continental) vaskereskedelmi vállalat. Ennél a vállalatnál vannak román és külföldi állampolgárok. A román állampolgárok: 9 száz, a többi zsidó. De hol vannak ezek között az oláhok? Egy slucc. Bizonyára hihetetlen, hogy van Clujon egy magyar

Ausnit?

„Marginea” ceotgyár. A vezetők valamennyien külföldiek, azután hat román alkalmazott. Mintha mi románok nem is tudnánk desztálni a fát...

„Valea Minisului” ceotgyár. Kilenc nem-román, román egy sem.

A Titan—Nádrag—Cálan-gyár... Egy hang közbeszúvit:

— Ausnit!

Vaida zavart mosollyal vállát vonja:

— Nem tudom.

Es folytatja:

— Ennek a vállalatnak a vezetésében 8 külföldi ül. Persze valamennyien nemrománok. A románok száma zéró

„Ez az ország mártírország”

— Az újságírók azért támadják valamelyik nyomorult kisebbséget, mert magyarul beszél. Ha támadunk, tegyük ezt azért, hogy a beteg állapotokunk változtassunk. En nem vagyok a kisebbségek ellen, hanem a román népért.

— Az arány ugyanez minden téren. Ez az ország mártírok országa. Itt van egy másik kimitatás. Timistoral megyében kétszáz nemromán és százharminc román ügyvéd működik, 275 román és 2175 nemromán magántisztviselő, 82 román felúsi jegyző és 93 nemromán, 80 román orvos és 250 nemromán. Nyolcvan gyógyszerész közül 8 román, 72 nemromán. 35 állatorvos közül 5 román és 30 nemromán. Hát ez volna Nagyrománia? (Felkiáltások: Szegény! Cyalázat! Az egész termen elszörnyűködés morajlik végig.)

Vaida ezután reklektál a maniuisták röpcéduláira és nyakatekert köntörfalazással „elkeni” ezt a kérdést, majd így folytatja: — Köszönöm az ilfovi ügyvédeknek, hogy csatlakoztak. Hogy miért lett olyan nagy visszahangja az én akciónak? Mert én megadtam a gyakorlati megoldást. Ez az egész! Persze egy mozgalom nem zajlik le mindenütt egyformán: Ilfovban, Iasiaban, Craiovában. Lássuk csak, hogy csinálták a clujit. Erdély fővárosának ügyvédjei, engedjék meg, hogy gratuláljak önöknek. Azon vitakoztak, hogy a kamara határozhat-e vagy sem. Csak vitakozzanak. Majd lesznek más ügyvédek, kik nem vitakozni fognak, hanem dolgozni és be fogják bizonyítani, hogy a román ügyvéd minden tekintetben fölötte áll a kisebbségnek.

Bucuresti Budapest után a legnagyobb magyar város

— Valamikor a románság napja Bucurestiben kélt. Ma itt is egy kis változás van. Ma Budapest után Bucuresti a legnagyobb magyar város. (Elszörnyűködés a teremben.) Az elmúlt öt év alatt Bucurestiben 17 milliárd értékben építkeztek. Ebből 14 milliárd az idegeneké és...

Vaida jelentőségteljesen néz a publikumra: ...a más felekezettieké. (Zaj). A százezer lejen aluli építkezések 93 százalékban románoké, 500.000 lejig 81 százalékban románoké, 1.000.000-ig 34 százalékban román, 66 százalékban idegen a háztulajdonos, az egymillió fölül építkezések 7 százalékban románoké és 93 százalékban idegeneké. (Hatalmas zaj és elszörnyűködés). Dehát hogyan is építkezessen a szegény román egymillió fölül, ha (Vaida a statisztikai táblázatokra mutat) ezekben a vállalatokban zéróval van képviselve.

— Es hogy állunk a költéssel? Olyan verseket kell csodálnunk, amelyek a nyelv szempontjából féromúvek, tartalom szempontjából dicsőségek. A könyv-íróknál perverz meztelenségeket lát az ember és az államilag szubvencionált színpadokon, amelyekre a vérfertőzést is felviszik. Mi azért tanítatjuk gyermekeinket, hogy amikor

URÁNIA MOZGÓ

JOAN CRAWFORD kiváló művésznő legújabb filmje:

Nem mindig a nő az oka

Partnerei: FRANCHOT TONE és GENE RAYMOND.

URÁNIA MOZGÓ

állampolgárok és zsidók által vezetett vállalat, amely edes összhangban alkalmazza ki a parasztság számára legszükségesebb nyersanyagokat. Es a felháborító, hogy e sarlatánsághoz az oláh nép egyetlen fiát sem alkalmazták. De menjünk tovább. Néhány bánati vállalat statisztikáját mutatom. A Bánát Nagyrománia mikrokozmosza, amely az egész ország állapotait visszatükrözi. Huc:

Timisoarai kesztyűgyár. Az egész személyzet nem román. A románok száma zéró.

Ferdinand-gyár. A Titan—Nádrag—Cálan fiókvállalata. Mert valamennyi nagyvállalat Bucurestibe helyezte át székhelyét. Mit gondolnak, miért? Nincs senkiben bátorság, hogy megmondja: mert a pénzügyminisztérium árnyékában könnyen meg lehet szabaddulni az adóktól. A Ferdinand-gyárnál valamennyien utlevelesek, egy román sincs.

Timisoarai Gyapjuipar. Három utleveles és 11 nem román.

„Prohászka” furnirgyár. Tíz utleveles, 10 nem román.

Dura-gyár. Nyolc utleveles, 9 nem román.

„Galvani”-gyár. Három utleveles, 15 nem román.

felelnek, ilyesmivel zavarják meg a fejüket, mert nálunk a felsőbbrendű kultúra a perverzítésben végződik és erkölcselenségben. Persze a statisztikai adatok zéróiból nem tud a román könyvet vásárolni, azoknak a nemrománoknak pedig a perverz irodalom támogatása áll érdekében.

Mit szól a külföld

— Az emberek félnek a külföldtől. Azt kérdezik, ha a mozgalmunkról hallanak, mi lesz a kisebbségi szerződéssel? Nekünk nagyon fáj, hogy mit fog mondani a művelt világ s nehogy barbároknak minősítsenek. Ami a kisebbségi szerződésben foglaltatik, azt bőkezűen megadták nekik a román állam. Es fogja is adni. En inkább egy külön törvényt, kisebbségi statutumot szeretnék: clara pecta, boni amici. Mert ha egy buta csendőr belerug egy magyar oldalába, másnap visszhangzik Európa. De ha csendőrök lennének vagy tiz román, nem történik semmi. A kisebbségek fejlődtek és nincs semmi okuk a panaszra. Ötven középiskolájuk van, amelyekben szabadon tanulhatnak. Genfben akár Titulescu, akár más megmondhatja a

Népszövetségnek, hogy ebből a szempontból semmiféle akadályba nem ütköznek. Azt az eszmét vettem fel, hogy az iskolai felügyelők állítsák össze a legtehetségesebb tanulók névsort, ezeket az állam költségén neveltessék fel és ezek közé az etnikai számaránynak megfelelően 80 százalék román és 20 százalék kisebbséget vegyünk fel. Ezek képeznek az állam elítvezetőségét. Tehát nem az ad jogot valakinek az uralkodásra, hogy román, hanem hogy tehetséges és hogy megteszi kötelességét. Ma azonban a helyzet az, hogy a román diák a legnagyobb nehézségek között tanul és kimerülve fejezi be tanulmányait, szemben a kedvező körülmények között tanuló kisebbséggel. A szabadverseny nem folyik tehát azonos feltételek között.

Alkotmány? Demokrácia?

— Azt is az akción szemére vetették, hogy alkotmányellenes. Ha Istrate Micescu kimondta az ítéletet, hogy alkotmányos, nekem nem lehet többé egy szavam se hozzá. Különbösen is: ne játsszunk a szavakkal. Azt is mondják, hogy akción nem demokratikus. Nos, a demokrácia a többség akaratát jelenti, a szavazatok és a jogok arányosságát. En sem akarok egyebet, mint ezt az arányosságot. Arányosságot, hogy Nagyrománia ne az idegeneké, hanem az etnikai számarázu románoké legyen. Alighogy megszabadulunk a mágnásoktól, ránkvarrták magukat a demokrácia plutokratái, aki mákonnyal bódítanak el bennünket. Ezekkel az okkult erőkkkel még nehéz harcaink lesznek. Kérdés az, lesz-e a románokban elegendő energia, hogy meghódítsák ezt az országot a maguk és gyermekeik számára. Erre szolgált a numerus valachicus.

Miért valachicus?

— Hogy miért valachicus? Engem ez a gunynév fogadott hat éves koromban az elemi iskolában a magyar tanító részéről. Vad oláh voltam és büdös oláh. Egyetlen szenvedőtársam volt: a megboldogult Mendel Márkus, tudniillik ő büdös zsidó volt. Ha Mendel Márkust verték, bántották, én — verkedő természet révén, kutyából nem lesz szalonna — segítségére ugrottam, az erőmmel. Amikor pedig engem bántottak, Mendel Márkus diplomáciával sietett segítségemre. De a verést csak én kaptam. Később a budapesti parlamentben ugyancsak az oláh kifejezés fogadott. Nos, oláhok vagyunk, akár Hunyady János és Corvin Mátyás és azt akarjuk, hogy ezt a gunyvetet dicsőnév nimbuzával övezzük. Mit jelent ez a szó? Azt, hogy nem a román állampolgárság, hanem az oláh etnikai származás kell, hogy ennek az országnak a sorsát meghatározza.

Vaida ezután 53 crailvai ügyvéd hozzáintezett üdvözlőtáviratát olvassa fel, majd a következőkkel fejezi be előadását:

— Öfelsége II. Károly király támogatásával mögöttünk (az egész terem állva ünnepli a királyt), az ő példás akaratát mintaképpül véve, kérjük Isten áldását mozgalmunkra, hogy megteremtve a numerus valachicus nemzeti frontját, Romániából megteremtjük az egyik legérdemesebb civilizált államot. Két szóban foglalom össze előadásomat: Desteaptă-te Române! (Ébredj román!) A diák-kórus ismét intonálja az indulót. A terem állva percekre keresztül tapsol. Döbben félkettőre járt már az idő. Vaida ismét megjelenik a színen és felhívja az ifjuságot, hogy rendben oszlojjék szét. Az előadást követő banketten dr. Vlad Aurel köszöntötte fel Vaidát.

— Addig nem lesz nyugtunk, míg ezt az eszmét győzelemre visszük. Emelem poharam Vaida Sándor, az uttörő, egészségére.

Az Ellenzék és a Vaida-előadás

Vaida Sándor előadásáról az Ellenzék hétfő délutáni számában különös tudósítás jelent meg, amelyben az előadás magyarellenes vonatkozásai eltűntek, helyettük viszont olyan zsidóellenes kitételek szerepelnek, amelyek az előadásban egyáltalában nem fordultak elő. Vaida előadása elég zsidóellenes volt eredeti formájában is, de ugyanakkor egyformán érintette a magyarságot is. Hogy a kisebbségellenes előadást miért torzította el a tudósítás pronomszerezett antiszemita ki-rohanásra, az az Ellenzék titka.

Titulescu Moszkvába utazik

Bucuresti, február 25. Egy ankarai lap értesülései szerint Titulescu rövidesen Moszkvába utazik, ahol a szovjethatóságok ünnepélyes fogadtatást készítenek elő számára. A román külügyminiszter néhány hétig maradna Oroszországban, ahol a két ország között számos paktumot kötne. A lap azt is tudni véli, hogy hogy Litvinov május 10-én fogja visszaadni a látogatást a Balkán-szövetség konferenciája alkalmával.

— Ötezer lej díj a Grünwald és Steiner cég betörőinek kézrekerítésére. Megirtuk volt, hogy január 20-ról 21-re virradóra vakmerő betörők behatoltak a Grünwald és Steiner cég P. Unirien levő női divatru üzletébe, honnan nagyobb mennyiségű selyem árut loptak el. Kézzel a betörés után az a bir terjedt el, hogy a betörőt letartóztatták. Ez a hír nem felelt meg a valóságnak. A cég mostan a betörők eredményes nyomra vezetői részére ötezer lej jutalmat tűzött ki.

Orth. Chevra Kadisa Cluj, str. Londrei 9

Pályázat

Pályázatot hirdetünk egy alsameszi (Liberer) állásra. Pályázhatnak mindazon helybéli, jó megjelenésű 30 évnél fiatalabb talmudtudós egyének, kik a héber, román és magyar nyelvet bírják. Fizetés megegyezés szerint. — Pályázati határidő 1935 március 10. Cluj, 1935 február hó 26. Mózes Elek titkár László Gyula elnök

Car tündök el

Csendes román

Caransebes, febr. 25. (tud.) A déli Kárpát legzetes romániai város a hegység találkozás félig alföldi városka sürgő-forgás, élet, nagyvárosias élet, mely széles, tiszta, a paloták hosszú sora junkturális évek vázába. Most elhagyott mi jellegét a palota, mely ezt a város meg, mely ezt a város gi. Ez a patriarchális végő azonban nem Caransebesieket. Színelmi nevezetessége ért, aki a régi mozaik szar Caransebesnek, városnak.

Csakhogya ez a má idebottani. Nagyon bizonytalan a jövő. Köröskörül hatalmas sok kilonaternyi kegyeken nő az élet erdő, melyből valar éltek. Mert nem tör az egész világ üzembe. Krachok jöttek, rőli a csavarok, az ékivonult caransebes üzemeiből és leállt a tette a sokezer félpéviselő, a szakemberben a városban faip. Hat évvel ezelőtt Olykor-lykor tizezött egyszerre ez a erre a tevékenységre rendszere. A város munkásoknak dolgo a famunkásoknak a famunkásoknak a famunkásoknak a Caransebesi fiu, után visszajött a v kenyer várt rá.

Aztán, mikor me adódott a tespedés kihaltak. A régi nemég, de ásitoznak vállalatok megszűnt maradt belőlük. Cs dekltség: a Mundt sebesi illetőleg balt laralt volt az egyeti tartani tudta magáto érdemének tud

A Cernas AD a kö SIT közreműkö

Arad Kedd február 26 Szerda február 27 Csütörtök február 28 Utolsó előadás

Caransebes: a faipar tündöklésének és bukásának elárvult játékszere

Csöndes román város, ahol még a liberálisok is maniuisták. Kis cionista sziget: Erdély első cionista hitközsége

Caransebes, február 24. (Az Uj Kelet tud.) A déli Kárpátok északi lábánál, jellegzetes romániai várostípus: a síkság és a hegység találkozásánál, félig hegyvidéki, félig alföldi városka. Néhány évvel ezelőtt sürgős-forgás, élet, egészen nagyvonalú és nagyvéri élet jellemezte ezt a várost, mely széles, tiszta főúccájából, kétoldalon a paloták hosszú sorával belésett a konjunkturalis évek városfejlődésének vonalába. Most elhagyott és csöndes. Történelmi jellegét az a patriarchális levegő adja meg, mely ezt a várost még mindig belengi. Ez a patriarchális és történelmi levegő azonban nem túlságosan hatja meg a caransebesieket. Szívesen eladnák a történelmi nevezetességeket egy olyan büvészért, aki a régi mozgalmas életet adná vissza Caransebesnek, az egykori konjunktúra városnak.

Az erdők élnek, az ipar meghalt

Csak hogy ez a mágikus büvész nem akar idebotlani. Nagyon aggasztó a jelenje és bizonytalan a jövője ennek a városnak. Köröskörül hatalmas őserdők zúgnak, sok-sok kilométernyi körzetben vadregényes hegyeken nő az életet adó fa, a tengernyi erdő, melyből valamikor emberek tízezei éltek. Mert nem történt csak annyi, hogy az egész világ üzemenében zavar állott be. Krachok jöttek, kihullottak a helyeikről a csavarok, az épület szétesőben, a főke kivonult caransebesi erdőségek termelőüzemeiből és leállt a munka, kenyerét vesztette a sokezer félparaszt-proletár, a tisztviselő, a szakember és mindenki, aki ebben a városban faiparból élt.

Hat évvel ezelőtt még állt ez a munka. Olykor-lykor tízezer munkást foglalkoztatott egyszerre ez a sok erdőipari üzem, erre a tevékenységre épült rá a város egész rendszere. A város: iparosok, akik a famunkásoknak dolgoztak, kereskedők, akik a famunkásoknak árultak, orvosok, akik famunkásokat gyógyítottak és ügyvédek, akik famunkásoknak adtak jogi tanácsot. A caransebesi fiú, egyetlen végzettsége után visszajött a városba, mert itt biztos kenyér várt rá.

A tespedés ideje

Aztán, mikor megszűnt a munka, elkezdődött a tespedés a városkában. Az uccák kihaltak. A régi nagy üzletek itt vannak még, de ásitoznak és áhitoznak. A nagyvállalatok megszűntek. Még hírmondó sem maradt belőlük. Csak az európai hír érdekeltség: a Mundus, tartotta meg caransebesi illetőleg baltasarateli üzemeit, a vállalat volt az egyetlen, mely a világpiacon tartani tudta magát. Stöckel Adolf igazgató érdemének tudják be a világcég meg-

nem dönthető pozícióját.

Mindenki maniuista

A faskultusz elmúlt. Most már csak az itt székelő, történelmi nevezetességű görög keleti püspökség adja meg a város patriarchális jellegét. Az uccák teológusokkal és papokkal tele. Román papi város ez, román többséggel. Ebben a megyében minden román párt képviselője jut és a város politizálásról hangos. Van valami egészen különleges azonban ebben a megyében: bármilyen is legyen a politikai hovatartozása a politikusnak, Maniu Gyula neve eszmény számára. A caransebesi román polgárság valóságban bálványának tekintti Maniut. Még a kormánypárti politikus is — titokban — Maniu hívó.

Tekintélyes pappal beszélgetünk erről és ez a következőképpen magyarázza ezt a furcsa jelenséget:

— Mi ebben a városban a hatalmas őserdők egészséges atmoszférájában élünk. Ha külön is küzdünk gyakorlati problémáink megvalósítása érdekében — feleltünk, városunk felett lebegő szellem: Maniu Gyula szelleme!

Zsidó közelet

A caransebesi zsidók külön fejezetet képeznek. Az erdélyi cionista életben történelmi nevezetességre tettek szert azzal, hogy az ő hitközségük volt az első, mely népi alapon álló közületnek deklarálta magát és egységesen csatlakozott az országépítő mozgalomhoz. A cionista szervezetek közül természetesen itt is a Wizo áll az első helyen, amelynek irányítása Pollák Rudolfné elnöknő kezében van letéve. A hitközség elnöke viszont a gazdasági téren is ismert Pollák Miklós nagykereskedő. Ismert alakja a caransebesi és bánsági cionizmusnak Pálffy Márton. A zsidó közügyekben áldozatkészséggel veszik ki részüket: Wiener Zsigmond, Keppich Leopold, Bloch Zsigmond, Grünberger Géza, Donner Jenő, Andor Miksa, Stern Ábrahám és a Central kávéház tulajdonosai. A latiner pályákon elismerésre méltó nevetek vivtak ki maguknak: Fischer Norbert bankigazgató, Pető Leó járásbíró, dr. Halle Ernő, dr. Balkányi András, Glück József cégjegyző, továbbá: Szirmai Ernő, Sebestyén Miksa és Sebestyén Miklós a „Mundus” főtisztviselői. Az ifjúsági mozgalomban élénk tevékenységet fejtenek ki: Mendel Albert, Grünberger Manó, Radó Sándor, Salgó Andor, Freund Miksa és még sokan, akik mind lelkes élharcosai a zsidó népi gondolatnak.

A caransebesi kis zsidó kultursziget két-szételentül egyik legérdekesebb és legértékesebb része az erdélyi zsidó közösségnek.

Fried Miksa

A feleségének kellett felöltöztetnie Tehetetlen a lapockákban uralkodó reuma miatt

Kruschen meggyógyította

Ha komoly reumatizmusban szenved, annak igen kellemetlen következményei vannak. Olvassa, milyen helyzetbe került ez az ember:

„Egy évvel ezelőtt kezdtem a válban uralkodó reuma miatt szenvedni. Anyira rosszul voltam, hogy feleségemnek kellett barisnyamat és cipőmet felhuznia és a kabátot felségeitnie. Különböző orvosokat szedtem — minden eredmény nélkül. Ekkor egy Sels Kruschen hirdetését láttam és elhatároztam, hogy kísérletet teszek, amelynek eredménye az, hogy megszabadultam reumámtól. Ezért ajánlom örömmel mindenkinek, aki reumában szenved, a Sels Kruschen-kurát”. L. M. G. A reumatizmust az izmokban és ízületekben lerakódó, tühegyes huzugsav-kristályok okozzák. Oldja fel e kristályokat, szabadítsa meg tőlük a szervezetet és megszabadul fájdalmaitól. A 6 különböző vitális fontosságú ásványi só, amelyet a Sels Kruschen tartalmaz, a huzugsavkristályokat

ártatlan oldattá oldja fel és a többi haszontalan anyaggal együtt eliminálja. De ez nem minden. A Sels Kruschen könnyű hajtó hatása belső tisztaságot biztosít, megszabadítja a szervezetet a bomló haszontalan anyagoktól, úgyhogy nem képződhetnek mérgek, mint huzugsav, amely a vérkeringést megmérgezi.

A Sels Kruschen több mint 120 országban árulják és most már Romániában is minden gyógyszerárban és drogériában üvegenként 95 lejért kapható.

Azonnali jelentkezés szükséges az Uj Kelet palesztinai kirándulásához

Ismételten felhívjuk a figyelmét azoknak, akik jelentkezni akarnak az Uj Kelet palesztinai kirándulásra, hogy haladéktalanul jelentkeznek be szándékukat, mert csak ebben az esetben tudjuk a sima vízmozdítást vállalni.

A kirándulásra csak tényleges turistákat vehetünk magunkkal, akik ezt hitelt érdemlő módon, igazolni is tudják. Ebben az esetben az angol konzulátus eltekint a készpénzgarancia letételétől. A jelentkezők névsorára azért van haladéktalanul szükségünk, hogy mindenki veli idejekorán közölhessük, megkaphatja-e garancia nélkül a vizumot, vagy nem.

A kirándulásra résztvevőknek a vízmozdítás pillanatában még legalább hat hónapig érvényes utlevelük kell legyen. Tehát, aki most csinált utlevelet egy éves utlevelet kell váltson.

Az Európára érvényes utleveleket 300 lejért árvenyesítjük Palesztinára. Az érvényesítéshez 50 éven aluli férfiaknak Palesztinára szóló Cercul-bizonyítvány kell és amennyiben az utlevél 30 napnál idősebb, erkölcsi bizonyítvány.

A palesztinai vízum díja 500 lej. A sztabull, ciprusi és portsaid—kairói, valamint a palesztinai társasuton a résztvétel nem kötelező. Ezeknek költségeit és programját idejekorán fogjuk közölni. Az egyéni utas három hónapon belül a társaság hetente közlekedő hajójának bármelyikével jöhet vissza.

Sztambul és Ciprus meglátogatásához viz-

zum nem kell.

A portsaid—kairói kirándulásához egyiptomi vízum kell, amelynek ára kb. 400 lej.

A jelentkezéssel egyidejűleg a választott osztályu hajójegy árának fele is befizetendő.

A kirándulás a Palestine-Maritim Lloyd, az első palesztinai tengerhajózási részvénytársaság gyönyörű hajójával, a „Har Zion”-nal indul Constantaból Haifába.

Menet: Sztambulban és Zipsrusz-szigetén. Jövet: Port Saidban (ahonnan vonaton Kairóba látogatnak el a kirándulók) és újra Sztambulban köt ki a hajó.

A Har Zion s testvérhajója a Har Karmel az első hajó, amelyek zsidó személyzettel és palesztinai lobbogóval közlekednek a tengeren.

A Har Zion kapitánya: Erich Hirschfeld a német kereskedelmi flotta volt kapitánya.

II. tisztje: Aczél László, a magyar tengerhajózás zsidó tengerésztisztje. Főmérnöke Krámer budapesti hajómérnök, legénységének több, mint fele zsidó.

Felejtethetetlen élményt jelent a kirándulónak tehát már a hajót is, mert zsidó hajó, zsidó lobbogóval és zsidó személyekkel viszi a turistákat Palesztinába.

A hajójegyek ára, elsőrendű ellátással (I. osztály kétágyas, II. osztály két és háromágyas kabinokkal)

I. osztály 9000 lej,

II. osztály 8000 lej,

tehát lényegesen olcsóbb bármely Constantaból, Palesztinába közlekedő hajó áránál.

A behajózás állami taxája: 200 lej.

Még ebben az évben gyengülni fog a font árfolyama?

Milyen esetben emelkedhetik a font árfolyama

London, február 25. A Financial News írja: A munkanélküliek emelkedő száma, a közelgő választásokról szóló hírek, a kedvezőtlen külkereskedelmi számok, az állampapírok gyengülése a londoni tőzsdén mind arra vallanak, hogy a font árfolyama, amennyiben a külföldi valuták változatlan értékelés mellett maradnak, az év folyamán gyengülni fog. Ha az állampapírok tovább gyengülnek, további nagyszámú külföldi tőke a papírok eladása után Newyorkba fog átáramlani és így a font helyzetét gyengíteni fogja. Vannak azonban olyan faktorok, amelyek a font gyengülésének folyamát megállíthatják, sőt emelkedést is előidézhetnek. Így ha az amerikai kormány devalválja a dollárt, annak közvetlen hatása a font emelkedésében fog megnyilvánulni, noha ez az emelkedés később kiegyenlíthető lesz. Ha a newyorki tőzsdén komolyabb bessz következne be, úgy az angol és nemzetközi tőkék Londonba való visszarámálása szintén szilárdítólóg hatna a fontra. Az aranyblokk helyzete sem szilárd és téren is várható még meglepetések, amelyek mint például politikai krízis Franciaországban, egyes országok valutájának eltérése az aranyalaptól, külpolitikai bonyodalmak lehetőségei Európában, a font irányzatára szintén szilárdító hatással lehetnek.

Megjelent Dr. Erczy Miklós: **SEBÉSZET A SZÉPSÉG SZOLGÁLATÁBAN** Ara 99 lej LEPAGE-nál Cluj

A Cernauti Zsidó Városi Színház együttese

ADOLF TEFFNER

a közkedvelt komikus vezetése mellett és

SIDY THAL

közreműködésével erdélyi turnéjuk során a következő városokban lépnek fel:

Arad Kedd február 26	Zipke Feier	Iparos Otthon
Szerda február 27	Chazendi	„
Csütörtök február 28 Utolsó előadás	Zigeunermádi	„

Arad, str. Londrei 9

Arad, helybeli, jó megismerés, talmudtudás és magyar nyelvtudás. — Pályázati

Arad, helybeli, jó megismerés, talmudtudás és magyar nyelvtudás. — Pályázati

Arad, helybeli, jó megismerés, talmudtudás és magyar nyelvtudás. — Pályázati

Arad, helybeli, jó megismerés, talmudtudás és magyar nyelvtudás. — Pályázati

Arad, helybeli, jó megismerés, talmudtudás és magyar nyelvtudás. — Pályázati

Arad, helybeli, jó megismerés, talmudtudás és magyar nyelvtudás. — Pályázati

Arad, helybeli, jó megismerés, talmudtudás és magyar nyelvtudás. — Pályázati

Emlékezés Angelo Saccerdottira, Olaszország hirtelen elhunyt grandrabbijára

Irta: Leitner Zoltán

Mult év májusában volt. Rómában jártam, megnéztem az olasz tavaszt. Felejthetetlen hetek voltak. Még ma is bennem vibrálnak a nagyszerű élmények, amelyek Venetia lagunáinál, Firenze képtáiraiban, Róma történelmi levegőjében és Nápoly mesés szépségében elfogták lelkemet.

Most, hogy Saccerdotti főrabbit hirtelen elragadta a halál, mélységesen megdöbbenett a hír, hiszen római tartozkodásom alatt nála is voltam. Nem volt elég az elemtoluló reneteg történelmi emlék, nem volt elég a Colosseum gigantikus arányu „szinpada”, ahonnan a zsidó mártírok százai hűgötek utolsóit, nem volt elég a Vatikán héber kézirat gyűjteménye, nekem kellett a Ma zsidóságával is találkoznom és ki volt ehhez méltóbb, megfelelőbb: mint éppen Olaszország grand-rabbija, a világhírű Saccerdotti.

Rómában lenni és papát nem látni! — Ez szólhat a kereszténynek, szólhat a kultur-embernek, szólhat a kíváncsi idegennek, de nem annak, aki a zsidóságot is keresi. XI. Pius-t láttam, de Saccerdotti főrabbiával is beszéltem kellett.

Beszéltem vele. Furcsa, de való, hogy autótaxiba kell ülni, ha az ember a régi Róma emlékei között is jár. Csatangolhattam volna sokáig de az időm drága volt és a zengzetes olasz nyelvet sem tudom annyira, hogy oly könnyen tájékozódjak. Este volt, amikor a sofőrnek, egy kis olasz nyelvtudással, kevert német és angol szavakkal, de főleg gesztikulációval elmagyaráztam, hogy merre menjem. És suhant az autó a ragyogó esztényben pompázó Róma tükörsima aszfaltján. Elrohantunk a Fórum mellett. A Colosseum csonka falai kísértetiesen vakítottak a holdvilágnál. Május este volt, balzsamos meleg levegő, minden csillogott és izzott, gondolataim cikáztak, hol a Vatikánnál, hol pedig oda, ahova éppen készülök. Itália grandrabbijával fogok nem-sokára szemtől szembe állani.

Zsebemben ajánlóisorok voltak. Fuchs Benjámint oradeai főrabbi adta, aki ismerte a grandrabbit, egy zürichi kongresszuson ismerkedett meg vele.

Az autó megállott egy kétemeletes bérpalota előtt. A palota a hitközség tulajdona és szemben van a nevezetes római új zsinagógával. Lassan bandukoltok fel a lépcsőkön, koncentrálok gondolataimat. Ajtót egy fehér bóbítás szobalány nyit. Csak olaszul tud. Sokáig várok az előszobában. Az ajánló levél benn van nála. Várok. Nem-sokára nyílik az ajtó és beengednek. Szép, elegáns lakás. Ez a „grand-rabbin” közzégi állás. Tekintély. Reprezentálás. Előbem jön. Kezefogunk. Leültet. Emlékszik Fuchs főrabbiára. Kissé nehezen megy a beszélgetés, mert németül nem igen beszél. Inkább héberül. Kérdezek és ő felel. Amit mondott, ma már nem aktuális. Az olasz zsidóság kitünő helyzetéről beszélt, arról, hogy nincs antiszemitaizmus, Mussolini filozemitaizmusáról. Beszélünk a német zsidóság helyzetéről. Palesztinára is sor került. Híve volt a Palesztin-építésnek.

Majd ő kezdett kérdezni. Milyen az itteni zsidóság helyzete. Hány zsidó él Romániában?

Felállott. Ugy láttam, dolga van! Elköszöntem. Az ajtóig kísért. Minden jót kívánt a romániai zsidóságnak. Bár gondoltam, hogy nem fogok gyakran eljutni az életben Rómába, mégis úgy hihettem, ha legközelebb eljutok oda még talán, lesz egy ismerősöm. Saccerdotti főrabbi. Hiszen férfikora éveiben volt. Egészségesnek látszott és ereje teljében. Most jön a hír: meghalt. Nem tudom miben halhatott meg, hiszen alig néhány nappal ezelőtt avatta fel az első tengerészeti iskolát, amelyet huszonöt zsidó fiú részére létesítettek, hogy majdan Palesztina hajóit vezessék távoli tengerekre. Még ünnepi beszédet tartott ott. És most már haláláról jön a hír. Nagy csapás az olasz zsidóságra, amelynek nagyszerű reprezentánsa volt.

Tegnap olvastam halála hírért. Azóta megint ott járnak gondolataim a hét halom városában. A márványos zsinagógát látom ott és a házat, ahol az elhunyt lakott. Itália zsidósága szegényebb lett legkimagaslóbb férfival, de gyászolhat az egész világ zsidósága.

SZÍNHÁZ-FILM

Szombaton ismét megnyílnak a színház kapui

A megnyitó műsor: két eredeti bemutató és egy nagyoperett felújítása

Egy hónapi oradeai vendégzereplés után amelyet társulatunk szorgalmas munkával töltött el, szombaton este ismét megkezdődnek a Magyar Színház előadásai.

Az első hét műsora éppoly változatos, mint amilyen értékes. Megnyitó előadásul Offenbach szellemét idézi a színház, amikor az utóbbi évtizedek egyik legemlékezetesebb sikerű operettjében fognak megszólalni Offenbach örökéletű melódiái. Ezt az előadást vendégként a kitünő Gróf László rendezi és ő éneklí a címszerepben is.

Két eredeti bemutató is lesz az első héten. Az egyik T. Musatescu híres vígjátéka, a Titanic keringő, amelyet tudvalegőleg Stella Adorján fordított magyarra és Ince Sándor közvetítésével Anglia és Amerika

legnagyobb színpadjai is megvásároltak.

A másik eredeti bemutató színjátásunk nagy ünnepének ígérkezik: Makkai Sándor bübajos daljátéka, a Gyöngyvírág kerül színpad hónapokig tartó előkészületek után. Az illusztris szerző darabjához Saja Sándor albisi reformatus lelkész komponált olyan hatalmas muzsikát, amely az ismeretlen zeneszerző nevére egy csapásra a legelső magyar zeneszerzők sorába fogja emelni. Csak természetes, hogy a színnáz legjobb erőivel, gazdag kiállításával, pazar kosztümökkel is hangsúlyozni kívánja hogy milyen sokra értékeli Makkai Sándor és Saja Sándor daljátékát, amely egészen bizonyosan nem fog elmaradni a János vitéz sikere mögött.

Tristan és Isolda

Wagner Richard zenedrámájának bemutatója a Román Operában

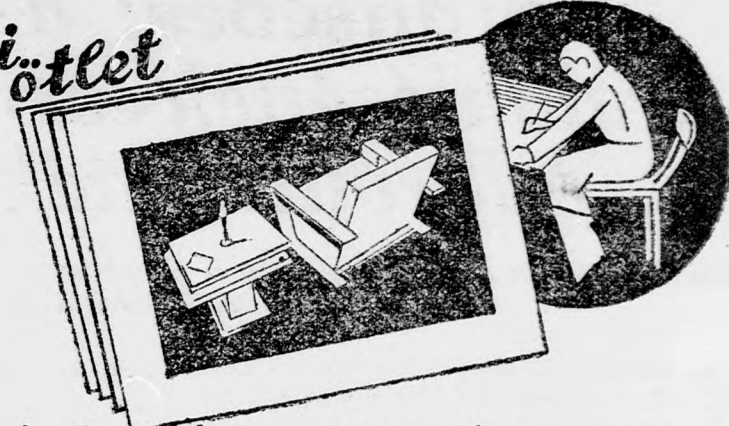
Tegnap este mutatták be a cluji Opera művészei első ízben Wagner Richard egyik leg-hatalmasabb zenedrámáját: a „Tristan és Isolda”-t.

Leszámítva azt a terjengősséget, mely Wagner egyes operáiban még az érzelmi és gondolati mélységet is elhomályosítja: a Tristan és Isolda muzsikája lenyűgöző hatást tett a közönségre. Wagnernek ez a „leg-schoppenhaueribb” operája annyi lírai és

dramai szépséggel van megkomponálva, hogy egy-egy felvonásából is egész operára való motívum telne ki.

Persze az orchesterális szépségek maradtakalan érvényesítéséhez sokkal nagyobb és Wagner-interpretációban rutinizottabb zenekarra volna szükség. S miután ez hiányzik: az Opera zenekarának viszonylagosan nívós teljesítménye annál elismerésreméltóbb. Ezenkívül egy kimondott Wagner-dirigensre is szüksége volna az Operának, bár Bobescu mester vezényelte is, intuitív s erőteljes volt. Az előadás meglepően jó volt. Capellaro asszony gyönyörűen énekelte Brangäne partitúráját; Mimi Nestorescu meglepően igaz és

1000
művészeti
ötlet

kell az izléses lakás berendezéséhez
Kérjen ajánlatot tőlünk s mi megteremtjük
Önnek az igazi otthonot, amire mindig vágyott

SZÉKELYÉS RÉTI

BUTORGYÁR R. T.
TÁRGUMUREŞ-BRAŞOV-BUCUREŞTI.

bensőséges Izolda volt. A jó Wagner-énekes-nők közé tartozik. Ezuttal még Arbore is elég jól megállotta helyét, úgy játékban, mint éneken. A megszokottan jó volt Socolschi, aki Gorvenalt és C. Ujeicu, aki Marke királyt személyesítette meg. Kisebb szerepekben is feltűntek: J. Pulca és Znamirovsschi.

Bretán rendezése a legnemesebb wagneri hagyományok nyomdokain — csupa stílus és hangulatosság volt. Az előadás előtt Titus Vasiliu professzor tartott mélyen szántó előadást Wagner művészetéről. (s. l.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombat 9: OFFENBACH. (Nagyoperett. A klasszikus operettciklus hatodik felújítása. Gróf László vendéjátéka. Premierbérlet 11. szám.)

Vasárnap 11: CSIPKERŐZSIKA. (Eredeti bemutató. Zenes, táncos, énekes gyermekoperett olcsó helyárakkal.)

Vasárnap 3: ARANYEMBER. (Asztalos Judit bemutatkozása. Olcsó helyárak.)

Vasárnap 6: A MOSOLY ORSZAGA. (Rendes helyárak.)

Vasárnap 9: OFFENBACH. (2-odszor. Gróf László vendéjátéka.)

Hétfő 8½: ROMEO ES JULIA. (Klasszikus propaganda-előadás nagyon olcsó, 23, 18 és 13 lejes helyárakkal, minden illetékekkel együtt.)

Kedd 8½: TITANIC KERINGŐ. (Az óriási sikerű vígjáték első cluji előadása magyar nyelven, a szerző jelenlétében. Premierbérlet 12. szám.)

Szerda 8½: TITANIC KERINGŐ. (2-odszor) Csütörtök 8½: GYÖNGYVIRAG. (Makkai Sándor daljátéka, Saja Sándor zenéjével. Eredeti bemutató a szerzők jelenlétében, kórusokkal, balettel, teljesen új kiállításban. Premierbérlet 13. szám.)

Péntek 8½: GYÖNGYVIRAG. (2-odszor.)

MUNKÁS-MOZGÓ MŰSORA:

Str. Văii 7. Telefon: 171.
Hétfőn, kedden 5½ és 9 órakor: 1. F. P. 1 nem válaszol. 2. Expresszházasság. Vígjáték.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, február 26.

Bucuresti. 13: Vizállás, grammofon. — 13.45: Előadások hírei, tőzsde, könnyű grammofonlemez. 14.40: zSórákzóttató zene. 18: Grammfón. 19.15: Grammfón. 20.20: Grammfón. 21.05: Szimfonikus hangverseny. — 23.25: Éttermi zene.

Budapest. 7.45: Torna. Utána hanglemezek. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. 11.40: Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.05: Hanglemezek. 14.30: Szalonzenekar. 15.40: Hírek. 17.30: Asszonyok tanácsadója. 17.45: Hírek. 18: Az operaház tagjaiból alakult zenekar. 19: Francia nyelvtanítás. 19.30: Cigányzene. 19.30: Kosztolányi beszél Mikes leveleiből. 20.50: Az Operaház előadásának ismertetése. 21: Az Operaház előadásának közvetítése. Siegfried. 23.25: Időjárásjelentés. 23.40: Jazz-zenekar. 24.15: Cigányzene.

Szerda, február 27.

Bucuresti. 13: Vizállás, román zene lemezek. 13.45: Előadások hírei, tőzsde, könnyű lemezek. 14.15: Hírek. 14.40: Könnyű zene. 18: Rádiózenekar. 19: Hírek. 19.15: Rádiózenekar. 20: Felolvasás. 20.20: Dosliu és Valer énekkettőse. 20.35: Új lemezek. — 21: Felolvasás. 21.20: Pagaogiu cselló, Badescu ének és Pessione hárfahangversenye.

A szünetben felolvasás. 23: Hírek.

Budapest. 7.45: Torna, lemezek. 11: hírek. 11.20: Egészségügyi tanácsok. 11.45: Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.05: Balalajkazené. Közben 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás. 14.30: Cigányzene. 15.40: Hírek. 17.10: Felolvasás. 17.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 18: Bánk bán felolvasása 100 év előtt. Dr. Janovics Jeno felolvasása. 18.30: Dobos Imre klarinétozik. 19: Olasz nyelvtanítás. 20.40: Elbeszélés. 21.10: Finn hangverseny. Közreműködik Eyssen Irén ének. Faragó György zongora és a Székesfővárosi Zenekar. Szünetben 22.10: Rádió küllgyi negyedórja. 23.10: Hírek. 23.30: Jazz, Kalmár Pál énekszámával. 24.20: Cigányzenekar, Kalmár Pál énekszámával. 1.05: Hírek.

Bécs. 20.10: Svéd Sándor ária- és dalesteje. Kalundborg. 23.05: Bizet Carmen operájának III. és IV. felvonása.

Palermo. Verdi: Trubadour c. operájának közvetítése.

Párizs. 22: Audran: Údvöske c. operettje.

Róma. 22: Gounoud: Faust c. operája.

Strassbourg. 22.30: Wagner-hangverseny.

Varsó. 22: Chopin-művek zongorán.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak egy továbbítunk, ha pertőbőlyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetésekkel rendelkező Mirea iroda. Cluj, Calea Regele Ferdinand 116 szám.

Atadó sürgősen, családi okokból, Oradea legforgalmasabb főuccáján régi bevezetett cukorka- és gyümölcsüzlet. Jutányos árban olcsó boltbér mellett megkapható. Megérdeklődheto Cluj. Telefon 344.

Középkor, független, jobb ort. zsidónót, ki perferkt szakácsnő és kisebb házimunkát is elvegez, kéttagu családhoz jó fizetéssel azonnal felveszek. Friedmann Mayer Oradea, Str. Iorga 21.

Tanárjelölt francia, angol nyelvek tanítását, középiskolások előkészítését olcsón vállalja. „Nyelvszakos” jellegre.

Keresünk március 1 vagy 15-re egy 2 szobás fürdőszobával ellátott garzonlakást, modern épületben, a Regele Ferdinand utca vagy annak közvetlen közelében. Cim: Mera iroda, Regele Ferdinand 62. szám.

Kis asztalok és székek kerestetnek megvételre. Cimeket a kiadóba kérünk.

A tél folyamán is állandóan nyitva maradó egyre szaporodó vendégeinek hívására a FAMILIA kóser vegetárius étterem Kolozsvár, Unió-u. 19. (háttal az udvarban), ahol Schwartz Ignácné szakavatott vezetése alatt közművelten a legizletesebb ételek készítenek. Diétásoknak speciális ételek.

Széken butorozott különbéjárta szoba, fűtőszobahaszánálattal és teljes ellátással, egy vagy két személy részére kiadó. Cim: Semlyén, Str. Iuliu Maniu 33.

— Felhőszakadás volt...
— Elítelt határátlépítő...
— Két bestiális...
— A gyomorfájás...
— Gyilkosság szer...
— Egy szegény...
— Rövid hírek...

— Elítelt határátlépítő...
— Két bestiális...
— A gyomorfájás...
— Gyilkosság szer...
— Egy szegény...
— Rövid hírek...

— Két bestiális...
— A gyomorfájás...
— Gyilkosság szer...
— Egy szegény...
— Rövid hírek...

— A gyomorfájás...
— Gyilkosság szer...
— Egy szegény...
— Rövid hírek...

— Gyilkosság szer...
— Egy szegény...
— Rövid hírek...

— Rövid hírek...
— Egy szegény...
— Rövid hírek...

HIREK

Felhőszakadás volt Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Vasárnap este felhőszakadás zúdult a fővárosra, amely az alacsonyabban fekvő városrészekben sok kárt okozott. Számos helyen tűzoltóknak kellett a vizet eltávolítani. Az eső hétfőn reggel is tartott.

Elítélt határátlépők. Targumuresi tudósítónk jelenti: Fazakas György békéscsabai illetőségű munkás 1926-ban megszökött Magyarországról a katonai szolgálat elől és Targumuresre jött rokonaihoz, ahol időközben meg is nősült. A targumuresi törvényszék pár hónappal ezelőtt tiltott határátlépésért egy havi fogházra ítélte a munkást, akinek büntetését mai tárgyalásán a targumuresi tábla is helybenhagyta. Érdekes, hogy közben Fazakast, aki most két ország között táncol, kiutasították az országból és második határátlépésért márciusban fog itélni a targumuresi törvényszék.

Két bestiális apa a targumuresi bíróságok előtt. Tudósítónk jelenti: Egy napkor két bestiális apa bűnügyét tárgyalták a targumuresi bíróságok. A törvényszék előtt Fosdó Béla targumuresi asztalos állott vádlottként, aki a tett elkövetésekor különváltan élt feleségétől, aki Magyarországon él. A bestiális apa elkérte egy délutánra 13 éves Ilona nevű lányát, a lányka nagyszüleitől, akiknél lakik, hogy sétálni vigye. A Marospartra érve azonban a bestiális apa a földrepergette a védtelességet és erőszakot akart elkövetni ellene. Segélykiáltásaira rendőr jött, aki kiszabadította a kislányt bestiális apja kezei közül. Az asztalost erőszakos kísérlettel vádolva kétévi súlyos börtönrre ítélte a targumuresi bíróság. A vádlott fellebbezett. A tábla viszont Punga János targumuresi cigány bűnügyével foglalkozott, aki vadházasságban élt egy nővel. Amikor egy ízben vadházastársa távol volt otthonától annak 14 éves leányán erőszakot követett el. A cigány ekkor megszökött, de később körözés útján elfogták és a törvényszék súlyos tettéért 1 évi és 8 havi börtönrre ítélte. A tábla most helybenhagyta az ítéletet.

A gyomorfájás, gyomornyomás, bélsárpangás, alhasi vérbőség, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelvlepedék, kábultság, fülzúgás, halvány arcszín, migrén, kedvetlenség a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatát által ígért sok esetben hamarosan elmúlik. Az orvosi világ azért nyilatkozik a legnagyobb elismeréssel a magyar Ferenc József vízről, mert hatása izgékony bélrendszerű egyéneknek is megbízható és rendkívül enyhe.

Gyilkosság szerelem miatt. Targumuresi tudósítónk jelenti: Mult év februárjában vér folyt egy cigánygyermek közepében egy leány miatt. Csikcsatószegeczen ugyanis egy szép leánynak, ketten is udvaroltak. A szerencsésebb udvarló Ince Ignác volt, akit egy szóváltás alkalmából szerelmeféltésből vetélytársa Nagy János agyonszúrta. A csikcsatószegecsei törvényszék haláltokozó súlyos testi sértésben mondogta ki bűnösnek Nagy Jánost, akit 4 évi súlyos börtönrre ítélte. A mai táblai tárgyalásan a vádlott büntetését négy évről két és fél évre szállították le. Az ítélet jogerős, mivel abba, úgy a vádlott, mint az ügyész belenyugodtak.

Egy szegény, magával tehetetlen szivbajos asszony éhenpusztul, ha a jószívű emberek nem segítenek rajta. Aki megszánja az éhhalálra ítélt szerencsétlen teremtést, juttassa el adományát az Új Kelet szerkesztőséghez.

Rövid hírek mindenünnen. Esztországon most ünnepelte meg függetlenségének 17-ik évfordulóját, amelyet 1918-ban a nemzetgyűlés mondott ki. — Madridban március 23-ig meghosszabbították az ostromállapotot. — Nyolcszáz saarvidéki bányamunkás érkezett a bajor fővárosba. — Párizsi jelentés szerint több halálos áldozata van a bordeauxi orkánnak. A part közelében több hajó elsüllyedt. — Londonból jelentik, hogy az angol kormány a területiális haderő létszámát százezer fővel emelni készült. — Washingtonban francia-amerikai kereskedelmi szerződés megkötéséről tárgyalnak. — Krakkó nagy fogadótermében ünnepélyes külsőségek között írták alá a határozatokat felállításáról szóló román-lengyel szerződést.

Az Új Kelet utazási osztálya átvette a Palestine Maritime Lloyd vezérképviselőt

Néhány héttel ezelőtt Palesztinában ünnepélyes keretek között iktatták be az első palesztinai tengerhajózási részvénytársaságot: a Palestine Maritime Lloyd-ot, héber nevén Lloyd Jámi Ereciszraeli. A zsidó hajózás szinte egyik percről a másikra született meg. Lazar Bercovici, constantai kitűnő hajózási szakember, két Constantából Hajfába közeledő olasz testvérhajót képviselt: a Progressot és a Disveglit. A robusztus energiájú, fiatal hajóvállalkozó, sokoldalú tehetségének legfőbb ambíciójává tette, hogy megteremtse a zsidó tengerhajózást. Palesztinai tőkésék segítségével részvénytársaságot alapított, amely a két olasz hajót megvásárolta, az egyiket Har Zionnak, a másikat Har Karmelnek nevezte és a hét hajó ma már palesztinai lobogóval, zsidó személyzettel járja Constanta és Haifa között a tengereket. Az egyik hajón Sági volt magyar tengerészkapitány, a másikon Erich Hirschfeld emigráns német-zsidó tengerésztiszt a parancsnok.

A zsidó hajók a legalkalmasabbak a constanta-hajai forgalomra. A személy-

kabinok minden kényelmet megadnak, az ellátás és az utasokkal való érintkezés kifogástalan, a zsidó utas a szó-szoros értelmében otthon érzi magát a hajón, árai a legolcsóbbak, menetideje — 4 és fél nap — a legrövidebb.

Az Új Kelet utazási osztálya átvette a Palestine Maritime Lloyd, erdély-bánati, magyarországi, jugoszláviai és csehszlovákiai vezérképviselőt. A hajójegyeken kívül utazási irodánk készséggel szolgál segítségül a vizumozás és minden más, a palesztinai utazás körébe vágó teendőkhöz. Most van folyamatban a vezérképviselői körzetébe eső allügnökségek megszervezése. Addig minden érdeklődésre felvilágosítással szolgál: Az Új Kelet utazási irodája, amely díjmentes felvilágosítást ad minden Romániából Törökországba, Egyiptonba és Palesztinába irányuló árutranszportra vonatkozólag is.

Itt említjük meg, hogy az Új Kelet lapunk más helyén hirdetett kirándulását ugyancsak a Palestine Maritime Lloyd hajójával bonyolítjuk le.

Alfred Piccaver, Jean Athanasiu, Margareta Kroo

a berlini Operától fognak együtt énekelni március 6-án, szerdán az „ALARCOSBAL”-ban.

Küldöttség kérte egy muresmegyei jegyző eltávolítását. Targumuresi tudósítónk jelenti: Ma délelőtt népes küldöttség jelent meg Dandea Emil targumuresi polgármesterrel és Porubschy Ferenc vármegyei prefektussal. A küldöttség tagjai azt kérték, hogy távolítsák el, illetve helyezték át más faluba Motora Vasile madarasi jegyzőt, aki tulajdoni álláspontot tanúsított, különösen az adóbehajtás terén. Mindkét hatósági vezető megígérte, hogy kivizsgálja az ügyet. Az érdekes deputációzás mögött — mint hírlík — személyi harc húzódik meg a falu jegyzője és papja között.

Tanácselnök és védő incidens a hadbírósi ügyben. Tegnap délelőtt feljebbvalóinak egységére miatt egy sátmarmegyei őrmester perét tüzte ki a hadbírósi ügy. Az elnöki székhelyen Diamandi ezredes ült, míg a vádlott védelmét dr. Mircea Georgescu látta el. Az első tanu kihallgatása közben a védő sértőnek találta az elnöknek a vádlottra tett megjegyzését és felpattant, hogy véleményének kifejezését adjon. Az elnök azonban rászólt, hogy nem adja meg a szót. Georgescu továbbra is ki akarta fejteni álláspontját, az elnök azonban ismét rászólt, hogy nem ad engedélyt a beszédre. Mircea Georgescu ekkor tiltakozott az ellen a hang ellen, ahogyan az elnök reagált és kijelentette, hogy a törvényes jogaival akart csak élni. Felszóllította az elnök ezredest, hogy ne használjon vele szemben sértő kifejezéseket. Az elnök figyelmeztette Georgescu dr.-t, hogy vagy üljön le, vagy hagyja el a termet, majd amikor a védő ismét válaszolni akart, felfüggesztette a tárgyalást. Több, mint egy óra hosszúra tartó szünet után jelent meg a teremben ismét a tanács. Diamandi elnök kihirdette, hogy a tárgyalást ilyen körülmények között nem folytatja tovább, hanem hivatalból kitűzendő időpontig elnapolja.

Száznegyvenezer lejt csalt ki egy lugosi malomtól egy álpap. Lugosról jelentik: Néhány nappal ezelőtt a lugosi Carasanca-malomban megjelent egy papi ruhába öltözött egyén és 2 vagon búzát ajánlott fel megvételre, bemutatva a berakásukról szóló fuvarlevélet. A malom igazgatója abban a hiszemben, hogy lelkiismeretesen áll szemben, megvásárolta a gabonát és 140 ezer lejről szóló csekket adott át, amit az eladó másnap be is váltott egyik timisoarai bankban. Négy nap után az igazgatóság, amely hiába várta a búzát, feljelentést tett és kiderült, hogy a timisoarai vasúti fuvarlevél hamisítva volt, a lelkiész pedig a pénzzel megszökött.

Borzalmas skarlátjárvány egy muresmegyei községben. Targumuresi tudósítónk jelenti: Ibánesti muresmegyei községben borzalmas méretű skarlátjárvány tört ki. A járványban már hat halálos áldozatot temettek el. A hatalmas méretű járvány továbbterjedésének megakadályozására a további betegeket a reghini járványkórházba szállították be és elkülönítették őket.

Ma, kedden ROYAL-mozgókban kettős műsor
I. Volga lángokban
Fősz.: INKISINOFF.
II. A vén szállít
Fősz.: HARRY BAUR.

Holnap, szerdától a ROYAL-mozgókban:
PREMIER:
A fegyház anygala
Fősz.: BORIS KARLOFF.
Nagyobb mint a Sing-Sing.

A Targumuresi helyi csoport közgyűlése. Folyó hó 27-én, szerdán este fél 9 órai kezdettel az Avoda-klubban tartja meg az EZNSZ targumuresi helyi csoportja tisztújító közgyűlést, amelyre ezúton is meghívja a helyi csoport tagjait, valamint az érdeklődőket.

A holland nemzeti bank elnöke lesz a Nemzetközi Fizetések Bankjának új elnöke. Bázeltől jelentik: Nemzetközi körök szerint Frazer utódja a Nemzetközi Fizetések Bankjának élén Trip, a holland nemzeti bank elnöke lesz, akit jól ismernek a nemzetközi pénzügyi életben, mint az aranyvalutás államok blokkjának egyik megalapítóját.

Mi a „Vitamin Dermanoma“?
A „Vitamin Dermanoma“ kórházakban, szanatóriumokban a legjobb eredménnyel kipróbált kenőcs, mely tiszta vitamin tartalmánál fogva a
rheumatizmust, köszvényt, ischiast, csontizom- és izületmegbetegedést gyorsan megszünteti
Azonban egy másik variációban összeállítva ugyancsak „Vitamin Dermanoma“ elnevezés alatt biztos eredménnyel van a gennyes sebesedésnél, valamint ecemánál, még krónikus esetben is.
Áránál fogva mindenkinek lehetővé van téve beszerzése. Rheuma, csúz, köszvény és ischiás kezeléshez lei 40.—, 60.—, 140.—
Eccema és sebekeléshez, nagyság szerint lei 40.—, 80.—, 140.—
Kapható az összes gyógyszerüzletben.

A „Pharos kulturstélye” közbejött technikai akadályok miatt csak március 7-én este lesz megtartva. Az estélyre kibocsátott meghívók természetesen erre a dátumra is érvényben maradnak. Az estély érdekes programja is változatlan marad.

Svájcban népszavazás volt a katonai szolgálat meghosszabbításának ügyében. Bernből jelentik: A katonai szolgálat meghosszabbításáról szóló kormányjavaslatra elrendelt népszavazás a kormány győzelmét hozta. A javaslat mellett szavaztak a polgári pártok és a szocialisták egy része, összesen 506.845-en, ellene a kommunisták 431.902-en.

A paraguayi kormány kilépett a Népszövetségből. Genéből jelentik: A paraguayi kormány jegyzéket intézett a Népszövetséghez, amelyben a Népszövetségből való kilépését jelenti be. A paraguayi kormány a Népszövetségből való kilépését azzal indokolja, hogy a Nemzetek Szövetsége mindig Bolíviát támogatta a chaoi konfliktusban. Lehetséges, hogy a kilépés miatt összehívják a grandchaoi konfliktus elintézésére kiküldött népszövetségi bizottságot.

Soederblom professzor megleckézeti a náciakat. Prágából jelentik: Soederblom professzor, a híres svéd rákkutatónak előadásra hívták meg Heidelbergbe. A meghívóban „válogatott hallgatóság”-ról tettek említést a heidelbergiek, mire a svéd tudós azt válaszolta, hogy csak abban az esetben fogadja el a meghívást és tartja meg előadását, ha arra nemárjákát is meghívják. A heidelbergiek ezt meg is ígérték. Amikor azonban zsidó orvosok is megjelentek a meghívottak sorában, nem engedték be őket a terembe. Erről Soederblom professzor is tudomást szerzett. Megjelent az emelvényen és mindössze két perces előadást tartott. Tartalma a következő volt: „Azon kívánságomat, hogy nemárjákát is engedjenek be, elfogadták, de nem teljesítették. Véleményem szerint nemárjákát is hasznos munkát fejtettek ki a rákkutatás terén és ezért nem vagyok hajlandó kizárólag árjákának beszélni.”

Verekezés Szalonikiben rojalisták és köztársaságiak között. Szalonikiből jelentik: Konstantin görög király halálának évfordulója alkalmából a rojalisták emlékműpélt tartottak, mely alkalommal a királyi pártiak és republikánusok között összeütközés történt 7 sebesüléssel.

Merényletet követtek el a számi hadügyminiszter ellen. Bankgokból jelentik: Luang Pibulung Song számi hadügyminiszter ellen merényletet követtek el. Amikor autójába szállt, hogy egy futballmeccs után visszatérjen a városba, egy fiatalember felugrott az autólépcsőjére és 3 lövést adott le a miniszterre, aki szerencsére nem sebesült meg súlyosabban. A tettet elfogták.

Eljegyzés. Herskovits Annuska Lupala, jud. Salaj és Weitzner Lipót Cluj jegyesek.

Giszkalay János előadása az Akadémián Barissziában. Ma, kedden este 9 órakor Giszkalay János tart előadást az Akadémián Barissziában. A vezetőség ezúton kéri a szervezet tagjainak pontos megjelenését.

A Bné Jiszrael folyó hó 28-án, csütörtökön este 9 órakor gyűlést tart a neolog iskola termében. Előadást tart Kaszner Rezső „A zsidóság helyzete és a legutóbbi politikai események” címmel. A vezetőség a tagok pontos megjelenését kéri.

Az Erdélyi Zsidó Diáksegélyző kulturprogramja keretében szerdán este, folyó hó 27-én este fél kilenc órai kezdettel Goldschläger Sidonia bölcsészeti hallgatóró román nyelvű előadást tart „A modern világ-irodalom” címmel, amelyben áttekintést fog nyújtani a modern világirodalom problémáiról és irányzatairól. Vendégeket szívesen látnak. Pelépés díjtalan.

„Sinaj” Talmud-Tóra Egyesület Cluj

Pályázat

Pályázatot hirdetünk egy titkári állásra. Pályázhatnak kitűnő szervezők, kik a román-magyar-héber nyelvet szóban és írásban bírják és képesek egy délutáni T. T. osztály vezetésére.

Pályázatot: benyújtandók f. hó 28-ig Mózes Elek Cluj, Str. Londrei 9. sz. címre a kor, képesítés és fizetési igények megjelölésével.

Cluj, 1935 február hó. A Vezetőség

UJ KELET *Legújabb hírek*

„Németország számára csaknem lehetetlen erőszakos kísérletet elkövetni Ausztria ellen“

Schuschnigg és Berger-Waldenegg az eredményes párizsi tárgyalások után Londonba érkeztek

A bécsi kormány csatlakozott a dunai paktumhoz és a londoni megállapodásokhoz. A párizsi eszmecsere nem foglaltak írásba semmiféle megállapodást. Londonban kommunisták tüntettek Schuschnigg ellen

Szóba sem került Párizsban a Habsburg-restauráció ügye

Párizs, február 25. (Rador.) Schuschnigg és Berger-Waldenegg vasárnap délelőtt fél 11 órakor utaztak el Párizsból. A pályaudvaron Flandin, Laval, Renier és más személyiségek jelentek meg tiszteletükre.

A kiadott hivatalos közlemény szerint a bécsi kormány csatlakozott a dunai paktum tervéhez és a londoni megállapodások doktrínájához, elismerve, hogy a Duna-medence a béke garanciáinak egyik legfontosabbja. A Habsburgok restaurálásának kérdését Párizsban nem is említették.

A Petit Parisien jelentése szerint az osztrák kormányfővel folytatott eszmecsere nem foglaltak írásba semmiféle megállapodást. A dunai egyezmény nemcsak Franciaországot és Ausztriát érdekli, s így a többi érdekelt kormányokat előbb értesíteni fogják a párizsi tanácskozásokról. Az angol nagykövét már megkapta a szükséges tájékoztatásokat a Párizsban lefolyt eszmecsere eredményeiről.

London, február 25. (Rador.) Schuschnigg és Berger Waldenegg vasárnap délután 17.20 perckor Londonba érkeztek. A pályaudvaron Simon külügyminiszter fogadta a vendégeket. A megérkezés után, amikor az osztrák miniszterek már szállójukba hajtottak, többszáz főnyi kommunista csoport tüntetett a pályaudvar előtt, vörös zászlókkal. A tüntetők néhány kommunista dal eléneklése után incidens nélkül szétoszlottak.

Schuschnigg a Reuter-ügynökség tudósítójának így nyilatkozott:

— Boldog vagyok, hogy első ízben léphetek angol földre. Az osztrák nép nagyrabecsüli Nagybritannia barátságát. Nagyon boldogok leszünk, ha látogatásunk az osztrák-angol kapcsolatokat megerősítést fogja eredményezni.

Párizs, február 25. Schuschnigg Boulogne-ból táviratot intézett Flandinhez, Berger Waldenegg pedig Lavalhoz, közölni szeretné a fogadtatásért és reményüket fejezve ki, hogy a párizsi megbeszélések erősíteni fogják Európa és a világ békéjét. Flandin és Laval meleghangú táviratban válaszoltak. Egyébként Berger-Waldenegg osztrák külügyminiszter elutazása előtt a Petit Journal munkatársának intervjút adott. Kijelentette, hogy a folytatott eszmecsere tényleg tárgyalta az osztrák katonai egyenjogúsági igényről, de nem beszéltek a Habsburg problémáról, amelynek felvetését az osztrák kormány sem tartja időszerűnek. A külügyminiszter azt hangoztatta, hogy osztrák hivatalos helyen nem veszik komolyan azt a német igényt, hogy rendelkezjenek el népszavazást Ausztriában.

London, február 25. Az angol-osztrák kormányfői eszmecsere megkezdődött. Schuschnigg kijelentette, hogy nem pénzért jött Angliába. Ausztria nem koldul többé, mert gazdaságilag is meg tud állni a lábán. Az osztrák kancellár kijelentése szerint a londoni eszmecsere nem lesz szó a Habsburg restaurációról.

Párizs, február 25. (Rador.) Az összes lapok hangsúlyozzák a bécsi és párizsi kormányok egységes álláspontját a dunai paktumot és a római egyezményt illetően. A Petit Parisien szerint a francia-osztrák barátság jelentékeny megerősödött Schuschnigg kancellár rövid párizsi tartózkodása alatt. Franciaország és Ausztria egy közös koncepció útján találkoztak egymással.

A L'Oeuvre szerint, ha voltak is bizonyos nehézségek a tárgyalások folyamán, mégis

bebizonyult, hogy Németország számára majdnem lehetetlen erőszakos kísérlet elkövetnie Ausztriával szemben.

Berlin, február 25. (Rador.) A DNB-ügynökség közli, hogy a keleti paktumot illető német javaslatok, valamint a dunai paktumra vonatkozó magyarázatok az Anglia

és Németország között rövidesen meginduló tárgyalások anyagát fogják képezni a többi problémák között. Ha a tárgyalások eredményre fognak vezetni, Németország magatartása a Népszövetséggel szemben, amelynek fontosságát annyiszor tuolták, veszíteni fog élességéből.

Katharine Hepburn Hollywood legújabb csillaga nemsokára Clujon is szerepel:
A SZERETŐ rendkívül érdekes filmben.

Elkészült a nemzeti munka védelméről szóló törvény végrehajtási utasítása

Az iparügyi miniszter elrendelte a kisebbségi vállalatok ellenőrzését

Bucuresti, február 25. A nemzeti munka védelméről szóló törvény végrehajtási utasításának elkészítésére kiküldött bizottság befejezte munkálatait és a tervezet be is mutatták az érdekelt minisztereknek. A javaslat megállapítja azokat a módozatokat, amelyek biztosítani hivatottak, hogy a vállalatoknál az alkalmazottak 80 százaléka többségi legyen. Egyes vállalatok által beküldött kérdőíveket visszaküldték, miután hiányosnak tartották az adatokat.

Ezzel áll szoros összefüggésben, az iparügyi miniszter legújabb intézkedése, melyben megbízást adott egyes vezető tisztviselőknek a kisebbségi vállalatok ellenőrzésére. Ezek a helyszínen fogják a nemzeti munkavédelemről szóló törvény intézkedéseinek betartását, megállapítani. A kinevezett miniszteri főtisztviselők között a következők vannak:

Élelmiszer- és kémiai ipar, kerámia: Gh. Josnitiu és Radu Tarasanu mérnökök. Fa, papír, grafika: C. Florescu és Bumbache mérnökök. Fém és villamosüzemek: E. Munteanu. D. Vasiliu és N. Georgescu mérnökök. Textil: dr. Calmuschi és N. Arcadian mérnökök. Házi-ipar: Gh. Tullea és V. Jonescu mérnökök. Kereskedelmi vállalatok és bankok: D. Tacit, Em. Jonescu és Protopopescu inspektori. Bánya és petróleum-vállalatok: fémipar: dr. Traian Negrescu mérnök, bánya: Fr. Popovici mérnök, petróleumfinomító: dr. Zamfirescu, petróleum-termelés: Gh. Tenescu mérnök, szén: C. Mihailescu mérnök. — Hadfelszereléssel foglalkozó vállalatok: St. Mitescu és Vasiliu mérnökök. A vállalatok az ellenőrzés foganatosítására kötelesek könyveiket s irataikat a kiküldött miniszteri megbízottak rendelkezésére bocsátani.

לריווד ימי תרץ-ישראל
ח"פ
PALESTINE MARITIME LLOYD Ltd.
HAIFA

Első Zsidó Tengerhajózási társaság hajói, palesztinai lobogóval és zsidó személyzettel

HAR ZION és HAR KARMEL

Constanța — Haifa
Legolcsóbb személy és áruszállítás, legrövidebb menetidő

Indul Constanțăból minden szerdán
Erkezik Haifába minden hétfőn

Felvilágosítással szolgál:
Az erdélyi, bánáti, magyarországi, csehszlovákiai, jugoszláviai vezérképviselet:

UJ KELET utazási osztálya

Bocu Sever élesen szembefordult a numerus valachicussal

Timisoarai hangok a numerus valachicusról

Timisoara, február 25. A numerus valachicus ügyében a Banat fővárosában több nyilatkozat hangozott el. Barsu Nicolau, a valachista frakció elnöke kijelentette, hogy a csoport szívevel lélekkel áll Vaida mellé. Bocu Sever ellennyilatkozatában kijelentette, hogy a numerus valachicus nemcsak ellentmond a román demokráta államrendszernek, de legteljesebb mértékben megvalósíthatatlan is. Vaida is tudja, hogy a javaslata nem viheto keresztül, de népszerűségjához van szíksége. Ez nem sikerülhet neki, mert Erdély és Banat 98 százaléka Maniu mellett áll. Így csak 2 százaléka fog mellette állani.

A Vaida frakció alelnöke, Adrian Brudariu is nyilatkozatot adott nagy hallgatóság előtt, amelyekben mérsékelt hangon beszélt a numerus valachicusról. Az etnikai számarányosság bevezetését követelte.

SPORT

Megtörténtek a nevezések a telavivi Makabiadara

Arad, február 25. (Az Uj Kelet tud.) A telavivi Makabiadara Románia zsidó sportjának előkészületei befejezést nyertek. Valamennyi sportágban a selejtező versenyeket már lebonyolították, míg vasárnap az aradi elnökség betervezte a bucaresti végrehajtóbizottságnak az Erdélyből résztvevő versenyzők teljes névsorát. A versenyzőkkel egy idejűleg betervezték a Makabiadara kiutazó turisták névsorát is. A bucaresti végrehajtóbizottság az ivatek kiegészítve a regáli versenyzők és turisták neveivel felterjeszté Londonba a világszervezet elé, ahonnan rövid időn belül kibocsátják a névszóló cserifikátokat.

Tehát úgy a versenyzők, mint a turisták kategóriájában a létszám betéit, az erre vonatkozó esetleges kéréseket vagy megkereséseket az erdélyi zsidó Makabi szervezet elnöksége nem veheti figyelembe.

ARAD VAROS törvívobajnokságát Sámson Haggibor, kardbajnokságát Fraenkel Hakoah nyerte. Az erről szóló részletes tudósításunkat — anyagtorlódás miatt — holnapi számunkban közöljük.

Romániában is kezdetét vette a futball-szezon. A kedvő időjárás következtében az ország legtöbb helyén kezdetét vette a labdarúgó szezon. Timisoarán a Ripensia már nemzetközi mérkőzést játszott a jugoszláviai ZsAK-kal, amelyet 4:1 arányban győzött le. Kinizsi—Gloria 0:0. Bucarestiben a Venus barátságos mérkőzésen 7:0 arányban győzött a Ploesti Prahova ellen, az Unirea Tricolor—Sportul Studentesc barátságos mérkőzés eredménye 4:1 volt.

Aradon az AMTE első csapata tréningmeccset játszott a második csapattal. Az első csapatban ezúttal először játszott az Ujpestől átvett Szaniszló, aki nagyszerűen mozgott és ontotta a gólokat. Első szabadtéri edzését tartotta a Hakoah is, amely huszonkét játékosal tréningezett egy cég csapat ellen. Az aradi zsidó csapat vasárnap már derbyt játszik az ATE-vel.

Budapesten nagy meglepetést okozott szombaton a Hungária 5:0-as (2:0) győzelme a Kispest ellen, míg vasárnap a Ferencváros gyenge szereplése a Soroksár ellen. Az utóbbi meccs eredménye 4:4 (3:3) volt. Egyéb eredmények: Ujpest—Budai 1:0 (0:0), Attila—III. ker. 3:0 (1:0), Phobus—Somogy 5:0 (1:0), Szeged—Bocskai 4:2 (1:1).

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77.

CENZURAT

Taxa postala
platie in num.
No. 224718/226.

18. Telefon
Havonta
évre 500,
földre: Ha
66évre 12,
debbek díj
EKELET" az
óság egyet
Cikkeknek ut
rse megjelölésével

A Zsidó kezdo

Bucuresti, február 25. Az Uj Kelet jelentet tömörítse az egész életében s jogaitban felelőssége tegnap áthelyezte. A Zsidó Párt politikai szervezetét Ettiől függetlenül a bucaresti irányban, hogy szükségesség — az álló zsidó személyiségek

A Zsidó a főváros

Bucuresti, február 25. Annak a nagyszabású zsidóság fenyegetésére, első etapja volt. Bucurestibe összehívta Izbanda mozgó nagy töltötték a főváros szíveiből kikerülő érdekes a gyűlésen az egyes szervezetek képviselői, akiket népes küldet magukat.

Az ülést Misu E. tartotta meg, rámutatva a romániai zsidó politikai jogainak megerősítésére. A zsidó klauzúra ellen, holott a közhivatalban a numerus zsidó gyűlés is ki akarja nyújtani zsidóságnak azt a végsőig megvédni szívesen árán meg.

G. Braunstein (Hakoah) lakosság szívesen szabadság akcióra hívta a romániai zsidóság nyését.

Sikertelen Braunstein beszéd tartózkodó mintegy különböző szélső baloldali toznan, zajongani hogy adják meg az szót. A hallgatóság, az impozáns és fegyveres megbotása és a zsidó energiája közt a teremből a zajongás után M. Klein a Zsidó Párt akció deklaráció közepette Országos Zsidó Párt lásra.

Fischer zéja

Az emberiség dotta dr. Fischer T. szokat élünk most gazdasági és társadalmi judik. Ilyen zavaron nitása szerint, amely ruan igazol — tévesnek urrá az emilyen átmeneti korszak és szenvedésért igy állítják oda bünbaknánk okai és előidéző és társadalmi válság egyeseknek szenved